

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Освітня програма	39072 Середня освіта
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39072
Назва ОП	Середня освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кабанець Марина Миколаївна, Стома Валентина Миколаївна, Книш Олена Вікторівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	25.10.2021 р. – 27.10.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/2021/vidomosti_014.pdf
Програма візиту експертної групи	http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/2021/programa_014.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма “Середня освіта”, започаткована у Тернопільському національному університеті імені Володимира Гнатюка, є реалізацією послідовної політики зі збереження і посилення провідної ролі університету в системі національної педагогічної освіти. Маючи підґрунтям багаторічний досвід підготовки в аспірантурі ЗВО фахівців вищої кваліфікації з теорії та методики навчання іноземних мов, вагомі наукові здобутки та методичні напрацювання, розробники поклали за мету фундаментальну підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, здатних здійснювати самостійну науково-дослідницьку, науково-організаційну, педагогічно-організаційну та практичну діяльність з методики навчання іноземних мов у середній школі, у закладах вищої освіти і науково-дослідних установах. На основі здійсненої акредитаційної експертизи освітньої програми можемо стверджувати про її відповідність визначеним критеріям, зокрема: - зв'язок цілей освітньої програми зі Стратегією розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності ТНПУ на період 2015-2025 рр., врахування під час її розроблення інтересів різних груп стейкхолдерів та тенденцій розвитку спеціальності; - відповідність структури та змісту освітньої програми вимогам законодавства та предметній області спеціальності 014 Середня освіта, наявність логічної системи освітніх компонентів, які дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання; - чіткість та зрозумілість правил прийому на навчання, що не містять дискримінаційних положень та відповідають вимогам законодавства до прийому на навчання на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти; - відповідність загальноєвропейським принципам правил визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності та за результатами неформальної освіти; - дотримання принципів академічної свободи і студентоцентрованості, поєднання навчання і досліджень в освітньому процесі; - прозорість контрольних заходів та дотримання принципів академічної доброчесності; - потужний кадровий склад, активну наукову діяльність та підтримку професійного розвитку науково-педагогічних працівників; - належний рівень матеріально-технічного забезпечення та організовану систему різноаспектної підтримки здобувачів; - розвинену дієву внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти; - розгалужену систему каналів комунікації з різними групами стейкхолдерів. Водночас, висловлені рекомендації сприятимуть майбутньому удосконаленню освітньо-наукової програми, забезпеченню її сталого розвитку, розгортанню мережі партнерських інституцій і, як наслідок, збільшенню рівня зацікавленості нею в українському та світовому просторі вищої педагогічної освіти.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони: 1. Цілі ОНП “Середня освіта” та бачення перспектив її розвитку, продемонстроване розробниками, корелюють з пріоритетними напрямками розвитку ТНПУ, визначеними в Стратегії розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності на період 2015-2025 рр. Реалізація ОНП сприяє збереженню позитивного іміджу університету в системі національної педагогічної освіти. 2. Зміст ОНП повністю відповідає науковим інтересам здобувачів, дає можливість забезпечити якісну підготовку аспірантів до наукової та викладацької діяльності та успішного функціонування у вітчизняному та зарубіжному освітньому середовищі. 3. Нормативна база ТНПУ, а також структура та особливості реалізації ОНП передбачають повноцінну можливість для формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії, що уможливорює максимальну кореляцію вибіркового ОК з науковими інтересами аспірантів. 4. Значна увага розробників до набуття здобувачами вищої освіти soft skills, зокрема в контексті розвитку здатності здійснювати міжкультурну комунікацію через індивідуальну, колективну співпрацю, командну роботу в інтернаціональних дослідницьких групах. 5. Навчання на ОНП органічно поєднується з дослідженнями, які відповідають третьому освітньо-науковому рівню, корелюють з тематикою наукових досліджень здобувачів та кафедр, залучених до реалізації ОНП. Зміст ОК оновлюється на основі сучасних тенденцій розвитку науки, освітньої практики, умов сьогодення, особистих наукових напрацювань викладачів, участі у міжнародних проєктах тощо. 6. Політика університету щодо інтернаціоналізації є послідовною і системною: викладачі залучені до міжнародних проєктів та програм міжнародної співпраці. 7. Університет докладає багато зусиль до формування культури академічної доброчесності, не допускає фактів її порушення та вживає дієвих заходів для забезпечення дотримання правил академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. 8. ОНП має потужний кадровий склад, належну відповідність дисциплін, що викладаються, академічній та професійній кваліфікації викладачів, що забезпечує досягнення цілей програми. 9. ТНПУ має потужну матеріально-технічну базу, яка формує для здобувачів та співробітників університету комфортний освітній простір та створює належні умови для реалізації освітніх, наукових проєктів та громадської діяльності. Позитивні практики: 1. Створення програмної ради як дорадчого органу гаранта ОП та практика залучення до її роботи роботодавців, закордонних партнерів, представників академічної спільноти, здобувачів вищої освіти та адміністрації ЗВО сприяють виробленню стратегії розвитку ОНП та забезпеченню високого фахового рівня її реалізації відповідно до сучасних тенденцій галузі та ринку праці. 2. Університет має системну та чітку політику щодо стимулювання професійного розвитку викладачів, підтримки розвитку їх викладацької майстерності. 3. У ТНПУ розроблена та впроваджена інституційна модель системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: 1. Удосконалення та успішна реалізація ОНП в майбутньому залежить від стабільного контингенту. Рекомендуємо забезпечувати комунікування цілей ОНП зі здобувачами першого та другого рівнів вищої освіти ТНПУ. З огляду на потужний потенціал кадрового складу кафедр факультету іноземних мов ЕГ рекомендує більш

активно залучати викладачів кафедри іноземних мов та кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови до наукового керівництва здобувачами за ОНП. 2. Попри значну кількість міжнародних проєктів, до яких долучено ТНПУ та які безпосередньо відповідають науковим та професійним інтересам аспірантів ОНП “Середня освіта”, останні переважно не залучені до їхньої реалізації як виконавці. Підписані ТНПУ угоди про співпрацю із освітніми та науковими інституціями, зокрема закордонними, переважно не передбачають можливостей кредитної мобільності. Відтак входження здобувачів до міжнародної академічної спільноти обмежене короткостроковими семінарами та конференціями. Рекомендуємо активізувати академічну мобільність здобувачів та долучати їх до реалізації міжнародних проєктів та програм міжнародної кредитної академічної мобільності. 3. Нещодавно створений Центр професійного розвитку та лідерства не здійснює активної роботи та не має своєї сторінки на сайті ТНПУ, де були б відображені пропозиції для викладачів та інформація про діяльність Центру. Рекомендуємо сприяти відновленню та налагодженню функціонування Центру професійного розвитку та лідерства з метою удосконалення ефективної системи координації наявної значної кількості ініціатив ТНПУ з професійного розвитку науково-педагогічних працівників. Недоліки: 1. Зміст окремих освітніх компонентів потребує доопрацювання та перегляду задля забезпечення їхньої повної відповідності науковим та професійним інтересам здобувачів вищої освіти. Рекомендуємо здійснити перегляд змісту ОКЗ-3 “Філософія: історико-філософські та сучасні смислові параметри знання”, забезпечивши необхідні передумови для формування у здобувачів третього рівня вищої освіти системного наукового світогляду, а також ОКП-4 “Науково-педагогічна практика” з метою усунення розходжень у формулюваннях тем змістових модулів та реального змісту практики та забезпечення чіткості поставлених завдань. 2. Попри те, що ми спостерігаємо регулярне оновлення змісту освітніх компонентів, у силабусах дисциплін не завжди простежується доповнення списків рекомендованої літератури сучасними джерелами. Рекомендуємо регулярно оновлювати списки рекомендованих джерел у силабусах дисциплін, включаючи найновіші публікації у відповідній галузі.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП “Середня освіта” націлена на фундаментальну та спеціальну підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, здатних розв’язувати комплексні проблеми за допомогою наукових розвідок у галузі 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта та формування в здобувача здатності здійснювати самостійну науково-дослідницьку, науково-організаційну, педагогічно-організаційну та практичну діяльність з методики викладання іноземних мов у ЗЗСО, ЗВО і науково-дослідних установах (див. ОНП-2021). Особливість ОНП - зорієнтованість на лінгвометодичних питаннях з іноземних мов, тісний зв’язок науково-дослідницького і прикладного аспектів діяльності з методики викладання іноземних мов у ЗЗСО, окремий акцент зроблено на дослідження проблеми формування міжкультурної комунікативної компетентності. ОНП розроблена 2016 р. з урахуванням місії ТНПУ, яка полягає, зокрема, у створенні умов для “здобуття якісної, конкурентоспроможної вищої освіти відповідно до вимог ринку праці сучасного постіндустріального, інформаційного суспільства”. ОНП відповідає галузевому профілю ЗВО, зокрема, у “Стратегії розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності ТНПУ ім. В. Гнатюка на 2015-2025 рр.” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2015/strategija_rozvytku_TNPU.pdf) спеціальності педагогічного профілю визначені як пріоритетні, а “збереження і посилення провідної ролі університету в системі національної педагогічної освіти” та “перетворення в інтелектуальний, культурний, педагогічно-освітній центр регіону” (див. Стратегія) визначено як ключові елементи формування позитивного іміджу ЗВО. Реалізація ОНП корелює зі стратегічними напрямками розвитку ЗВО в контексті організації освітнього процесу (удосконалення змісту педагогічної освіти (див. п. 6)), визначенні пріоритетних напрямків наукової діяльності (підтримка наукових шкіл, що сформувалися в галузях педагогіки, теорії та історії літератури, мовознавства, теорії та методики викладання іноземних мов (див. п. 7)), поглибленні міжнародного, міжгалузевого та регіонального співробітництва (див. п. 8). Під час зустрічей з ЕГ представники адміністрації ТНПУ продемонстрували чітке розуміння значення і ролі ОНП “Середня освіта” для реалізації визначеної стратегії розвитку університету. Окрім того, визначені розробниками напрямки подальшого вдосконалення ОНП корелюють із стратегічними завданнями ЗВО: - удосконалення змісту освітніх програм та їхніх компонентів (п. 6) - реалізовано в рамках систематичного оновлення ОНП; - налагодження співпраці з роботодавцями (п. 6) - реалізовано через створення програмних рад ОП; - розвиток міжнародної співпраці (п. 8) - реалізовано шляхом укладання угод із партнерами, участю в міжнародних проєктах, реалізації права на академічну мобільність; - запрошення до викладання провідних вітчизняних та зарубіжних науковців (п. 7). Отже, можемо стверджувати про чіткість формулювання цілей ОНП, їхню відповідність місії університету та цілям стратегічного розвитку.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОНП була розроблена та затверджена вченою радою ТНПУ 2016 р. Створення ОНП враховувало досвід підготовки в аспірантурі ЗВО фахівців за спеціальністю 13.00.02 - теорія та методика навчання (укр. мова) з 1991 р., а з 2011 р. - 13.00.02 - теорія та методика навчання (германські мови). Затвердженню першої редакції ОНП 2016 р. передували обговорення: - вивчення думки працевлаштованих та академічної спільноти відбувалося в межах співпраці із ЗВО України та закордоння. Представників академічної спільноти запрошували здійснити експертне оцінювання змісту ОНП. ЕГ було надано для ознайомлення рецензії на чинну редакцію ОНП (див. ОНП-2021) проф. каф. ін. мов та ІКТ ЗНУ, зав. каф. ін. мов ХГПА, зав. каф. мовної підготовки ДБУ. Водночас, до зустрічей з ЕГ долучились усі згадані рецензенти, які підтвердили систематичну співпрацю як на етапі розроблення ОНП, так і під час подальшого її оновлення. Пропозиції передусім враховано в контексті розвитку здатності розв'язувати теоретичні та практичні проблеми з методики навчання іноземних мов (напр., ПРН2, ПРН4, ПРН14, ПРН16). - інтереси студентів та випускників вивчали під час зустрічей на рівні робочої групи ОНП - підтверджено під час спілкування ЕГ зі здобувачами вищої освіти та випускниками. ЕГ для ознайомлення було надано рецензію-відгук випускниці ОНП 2020 р. Інтереси здобувачів ураховано в контексті уваги до набуття практичних умінь планування, реалізації та презентування результатів дослідження (напр., ПРН2, ПРН3, ПРН5, ПРН7, ПРН8); - до роботи з розроблення та вдосконалення змісту ОНП було запрошено війта гміни Громадка (Республіка Польща). Водночас зауважимо, що розробникам також варто було б звернути увагу на комунікування цілей ОНП з випускниками першого та другого рівнів вищої освіти. Узгодження цілей ОНП з потенційними вступниками могла б дозволити збільшити контингент здобувачів відповідно до ліцензованого обсягу спеціальності (10 осіб). Рішенням вченої ради ТНПУ (прот. вч. ради №8 від 29.01.2019 р.) було створено Програмну раду ОНП "Середня освіта" та затверджено її склад. До складу Програмної ради, окрім робочої групи ОНП, увійшли представники адміністрації ЗВО та факультету іноземних мов, здобувач вищої освіти на ОНП, представники академічної спільноти, роботодавців та закордонних партнерів. Відповідно до пп. 1.7. "Положення про розроблення і супроводження ОП в ТНПУ" (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2021/Polozhennia_pro_rozroblennia_i_suprovodzhennia_osvitnikh_prohram_u_TNPU.pdf) до функцій Програмної ради, зокрема, входить експертиза ОП, фахового рівня ОП відповідно до сучасного рівня наукових знань, розроблення стратегії розвитку ОП відповідно до ринку освітніх послуг. Отже, продемонстрована під час візиту ЕГ співпраця розробників ОНП з представниками здобувачів освіти, випускниками, роботодавцями та академічною спільнотою, а також аналіз змісту ОНП, дозволяє стверджувати про загалом врахування інтересів різних груп стейкхолдерів на етапі проєктування ОНП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Вивчення потреб ринку праці під час визначення цілей та ПРН ОНП здійснювалося розробниками передусім на основі аналізу відкритих джерел, моніторингу запитів роботодавців щодо підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації. З урахуванням з'ясованих потреб було визначено фокус ОНП на "вивчення особливостей і практичну реалізацію наукових досліджень у сфері середньої освіти через науководослідну, лінгводидактичну, проєктну діяльність, які відповідають сучасним стратегіям розвитку освіти та запитам ринку праці" (ОНП-2021). Структура, змістове наповнення ОНП та окремих ОК свідчать про глибоке розуміння сучасних проблем змісту й методів навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти. Розробники ОНП є активними науковцями, входять до складу спеціалізованих вчених рад, редакційних колегій фахових видань, долучені до реалізації низки міжнародних освітніх та наукових проєктів з проблем міжкультурної комунікації та удосконалення підготовки вчителів іноземної мови (напр., Еразмус+ "Foreign Language TTC Development as a Way to Ukraine's Multilingual Education and Eu Integration" та COIL (Collaborative Online International Learning) <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/eplu-project-details/#project/610427-EPP-1-2019-1-EE-EPPKA2-SVNE-JP>), а також мають значний досвід керівництва написанням кандидатських дисертацій зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови). Попри системну взаємодію ТНПУ з місцевими органами державної влади і самоврядуванням, регіональний контекст не є визначальним для ОНП, адже випускники працевлаштовані у ЗВО в різних регіонах України (працюють в університетах м. Одеса, м. Чернівці). Вивчення українського та закордонного досвіду реалізації аналогічних ОНП відбувається шляхом взаємодії під час міжнародних конференцій та в рамках укладених договорів про співпрацю (<http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdzily/partners.php>). ЕГ надані для ознайомлення договори з Вищою лінгвістичною школою у м. Ченстохова, Жешувським університетом, Університетом Третього віку у Громадці (Республіка Польща), Університетом Мармара (Туреччина), (Польща), Шеньянським педагогічним університетом (Китай), Віденською педагогічною вищою школою (Австрія). Також розробники здійснювали аналіз подібних освітніх програм, які реалізуються в українських та закордонних ЗВО (напр., Університет Мармара (Туреччина), НПУ ім. М.П. Драгоманова). Структура та зміст згаданих освітніх програм було взято до уваги та адаптовано відповідно до фокусу ОНП, передусім через зміщення акцентів на дослідження проблем міжкультурної комунікації та навчання іноземних мов у ЗЗСО (напр., ПРН2, ПРН4, ПРН5 тощо). Отже, можемо стверджувати про врахування під час проєктування ОНП тенденцій розвитку спеціальності, а також досвіду реалізації подібних освітніх програм в українських та закордонних ЗВО.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітньо-наукова програма “Середня освіта” була розроблена та затверджена 2016 р. (введена в дію наказом ректора № 94-р від 26.04.2016 р.) за відсутності затвердженого стандарту вищої освіти. Визначені в ОНП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для 8 кваліфікаційного рівня, третього циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти та цілком узгоджені з цілями ОНП. Зокрема, ОНП (в редакції 2021 р.) дозволяє набуття концептуальні та методологічні знання в галузі 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (ПРН 1, ПРН 2, ПРН 4, ПРН-6, ПРН-15); розвинути спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв’язання значущих проблем з теорії та методики навчання іноземних мов у середній школі (ПРН-1, ПРН-4, ПРН-5, ПРН-6, ПРН-9, ПРН-10, ПРН-12, ПРН-14, ПРН-15, ПРН-16), започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності (ПРН-3, ПРН-5, ПРН-7, ПРН-8, ПРН-9, ПРН-10); здійснювати вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях (ПРН 3, ПРН 11); демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну доброчесність, постійну відданість розвитку нових ідей (ПРН-3, ПРН-4, ПРН-7, ПРН-8, ПРН-10, ПРН-11, ПРН-13).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: Цілі ОНП “Середня освіта” та бачення перспектив її розвитку, продемонстроване розробниками, корелюють з пріоритетними напрямками розвитку ТНПУ, визначеними в “Стратегії розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності на період 2015-2025 рр.”. Керівництво університету демонструє чітке розуміння необхідності підтримки освітньо-наукової програми задля збереження позитивного іміджу університету в системі національної педагогічної освіти. Позитивні практики: Кроком до створення системи ефективної взаємодії з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами на етапі проєктування та вдосконалення освітніх програм у ТПНУ стало створення програмної ради як дорадчого органу гаранта ОП. Практика залучення до програмних рад ОП роботодавців, закордонних партнерів, представників академічної спільноти, здобувачів вищої освіти та адміністрації ЗВО сприяють виробленню стратегії розвитку освітніх програм та забезпеченню їх високого фахового рівня відповідно до сучасних тенденцій галузі та ринку праці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Удосконалення та успішна реалізація ОНП в майбутньому залежить від стабільного контингенту. Рекомендуємо активізувати роботу із залучення до комунікування цілей ОНП та програмних результатів навчання здобувачів першого та другого рівнів вищої освіти ТНПУ як потенційних вступників на ОНП “Середня освіта”.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Здійснений аналіз дозволяє стверджувати про відповідність ОНП вимогам Критерію 1, зокрема в контексті формулювання цілей освітньої програми та їхнього зв’язку зі Стратегією розвитку ТНПУ (підкритерій 1.1), врахування під час її розроблення інтересів різних груп стейкхолдерів (підкритерій 1.2) та тенденцій розвитку спеціальності (підкритерій 1.3). Визначені в ОНП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для 8 кваліфікаційного рівня, третього циклу вищої освіти (підкритерій 1.4). ЗВО та колектив розробників ОНП продемонстрували бачення перспектив збільшення контингенту здобувачів вищої освіти на ОНП “Середня освіта”, що створить необхідні умови для її повноцінної реалізації й сталого розвитку в майбутньому. Тому вважаємо, що визначена слабка сторона суттєво не впливає на загальну якість ОНП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

На основі аналізу ОНП “Середня освіта” (в редакціях 2017 р., 2018 р., 2019 р., 2020 та 2021 р.) та навчальних планів до ОНП з'ясовано - обсяг її освітньої складової становить 60 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам до організації третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ЗУ “Про вищу освіту” (р. II, ст. 5, пп. 6). Обсяг обов'язкових освітніх компонентів ОНП (в редакції 2021 р.) становить 42 кредити - 70% загального обсягу ОНП. На вибіркові дисципліни відведено 18 кредитів ЄКТС, що становить 30% від загальної кількості кредитів ОНП. Нормативна частина ОНП включає чотири складові відповідно до Національної рамки кваліфікацій, визначені Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (Постанова КМУ № 261 від 23.03.2016 р.), зокрема: - здобуття глибинних знань із спеціальності забезпечено ОКЗ-5 “Педагогічна антропологія”, ОКП-2 “Проблеми міжкультурної комунікації і навчання іноземних мов у світовому просторі”, ОКП-3 “Актуальні проблеми теорії та практики викладання іноземних мов у середній школі” в обсязі 10 кредитів ЄКТС; - оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду забезпечено ОКЗ-3 “Філософія: історико-філософські та сучасні смислові параметри знання” обсягом 6 кредитів ЄКТС; - набуття універсальних навичок дослідника забезпечено ОКЗ-4 “Організація наукової діяльності” і ОКП-1 “Методологія наукового дослідження з методики навчання іноземних мов” в обсязі 9 кредитів ЄКТС; - здобуття мовних компетентностей забезпечено ОКЗ-1 “Професійно орієнтоване спілкування” та ОКЗ-2 “Академічне письмо” в обсязі 8 кредитів ЄКТС. Окрім того, ОНП передбачає практичну підготовку (ОКП-4 “Науково-педагогічна практика”) обсягом 9 кредитів ЄКТС, яка спрямована на становлення здобувача вищої освіти як науково-педагогічного працівника високої кваліфікації. Отже, можемо стверджувати про дотримання в ОНП визначеного у чинному законодавстві обсягу в кредитах ЄКТС та врахування вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), зокрема його редакції, затвердженої Постановою КМУ № 261 від 23.03.2016 р.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОНП загалом має чітку структуру, ОК становлять логічну взаємопов'язану систему, яка сукупно формує компетентності, потрібні для розв'язання комплексних проблем у галузі середньої освіти в процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Аналіз навчальних планів ОНП засвідчив, що освітня складова ОНП фактично реалізується протягом 4 семестрів (1-го та 2-го років навчання). Відповідно до структурно-логічної схеми та навчального плану ОНП розділена на цикли освітніх компонентів загальної підготовки (вивчаються у 1 семестрі), професійної підготовки (вивчаються у 2 та 3 семестрах) та практику (у 4 семестрі). Вибіркові ОК запропоновані у 2 та 4 семестрах. ОК загальної підготовки спрямовані, зокрема, на формування системного наукового світогляду (ПРН1, ПРН6) - ОКЗ3 (6 кредитів ЄКТС, 14% обов'язкових ОК), набуття концептуальних та методологічних знань в галузі 01 Освіта/Педагогіка (ПРН2, ПРН4, ПРН6, ПРН15) - ОКЗ5 (3 кредити ЄКТС, 7% обов'язкових ОК). Сюди ж входять дисципліни мовної підготовки ОКЗ1 та ОКЗ-2 загальним обсягом 8 кредитів ЄКТС (19% обов'язкових ОК), спрямованих на розвиток здатності використовувати академічну іноземну мову в професійній діяльності та дослідженнях. ОК професійної підготовки передусім спрямовані на розвиток спеціалізованих умінь, навичок і методів, необхідних для розв'язання значущих проблем з теорії та методики навчання іноземних мов у середній школі (ПРН1, ПРН4, ПРН5, ПРН6, ПРН9, ПРН10, ПРН12, ПРН14, ПРН15, ПРН16) - ОКП1, ОКП2, ОКП3 (загальним обсягом 11 кредитів ЄКТС, 26% обов'язкових ОК). Формування здатності започаткування, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності (ПРН3, ПРН5, ПРН7, ПРН8, ПРН9, ПРН10) забезпечено ОК як циклу загальної (ОКЗ-4), так і професійної підготовки (ОКП-1) загальним обсягом 9 кредитів ЄКТС (21% обов'язкових ОК). Практична підготовка (ОКП-4) у формі науково-педагогічної практики обсягом 9 кредитів ЄКТС (21% обов'язкових ОК) спрямована на вдосконалення конструктивних, організаторських, комунікативно-дослідницьких умінь здобувачів вищої освіти як майбутніх науково-педагогічних працівників. Отже, структура та зміст ОНП загалом дозволяють досягнути заявлених цілей та ПРН. Водночас зауважимо, що зміст ОКЗ-3 “Філософія: історико-філософські та сучасні смислові параметри знання” (див. силабус) передусім зорієнтований на загальний огляд історії філософії від Античності до XX ст. (90 годин, тобто 50% обсягу ОК), що частково повторює програму вступного іспиту з філософії і на думку ЕГ не повною мірою відповідає науковим інтересам здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Розробникам варто переглянути зміст ОКЗ-3, змістивши акценти на провідні галузі сучасної філософії, релевантні для ОНП, тим самим забезпечивши необхідні передумови для формування у здобувачів третього рівня вищої освіти системного наукового світогляду.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП зорієнтований на предметну область спеціальності 014 Середня освіта. Простежуємо відповідність змісту ОНП об'єктам вивчення предметної області, зокрема проблемам змісту методів навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти. ОНП відповідає теоретичному змісту предметної області, адже передбачає осмислення та дослідження наукових понять, категорій, концепцій, принципів, положень в галузі середньої освіти і методологію їх

використання для організації та ефективного функціонування в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти. Зокрема простежуємо зорієнтованість освітніх компонентів циклу професійної підготовки на сучасні проблеми методики навчання іноземних мов у ЗЗСО. Освітні компоненти ОНП забезпечують осмислення здобувачами вищої освіти актуальних проблем теорії та практики викладання іноземних мов у середній школі (ОКП-3), формування міжкультурної комунікативної компетентності в контексті навчання іноземних мов (ОКП-2), а також ознайомлення з методологією наукового дослідження з методики навчання іноземних мов (ОКП-1), необхідною для планування та реалізації самостійного наукового дослідження. Отже, можемо стверджувати про відповідність змісту ОНП предметній області спеціальності 014 Середня освіта.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ОНП передбачає вибір дисциплін обсягом 18 кр. ЄКТС (30% від загального обсягу ОНП), що відповідає ЗУ "Про вищу освіту" (п.15 ч.1 ст.62). Формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентоване "Положенням про організацію освітнього процесу" (п. 2.4) (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osvitnoho_protsesu.pdf) та врегульоване в "Положенні про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін за вибором" (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/Polozhennia_pro_poriadok_ta_umovy_obrannia_studentamy_dystyplin_z_a_vyborom.pdf). Відповідно до п. 3 "Положення про порядок та умови обрання..." здобувачеві вищої освіти забезпечено право на вибір навчальних дисциплін, передбачених ОП та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25% від її загального обсягу. Водночас, згаданим "Положенням..." передбачено право обирати дисципліни, запропоновані для інших ОП та рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету. "Положення..." також регламентує процедуру запису та формування груп для вивчення дисциплін. Тож можемо стверджувати про відповідність визначеної в ТНПУ процедури вільного вибору здобувачами дисциплін вимогам чинного законодавства. Зауважимо, що згадані внутрішні нормативні документи також передбачають врахування особливостей ОНП третього рівня вищої освіти під час реалізації здобувачами права на формування індивідуальної освітньої траєкторії. Зокрема, пп. 2.4 "Положення про організацію освітнього процесу" передбачає рекомендацію "забезпечити відповідність вибіркового дисциплін тематиці досліджень аспіранта" під час формування його індивідуального навчального плану. Окрім того, п. 6 "Положення про порядок та умови обрання..." передбачає можливість проведення індивідуальних навчальних занять "з окремими здобувачами третього рівня вищої освіти, якщо з даної ОНП в ТНПУ навчається одна особа або здобувач обирає унікальну вибірку навчальну дисципліну відповідно до наукового профілю (теми) дисертації". Силабуси вибіркового ОК розміщено у вільному доступі на сайті університету (<http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/014.php>). Під час спілкування з ЕГ здобувачі вищої освіти продемонстрували чітке розуміння запропонованих процедур реалізації права на вибір, на власних прикладах ілюстрували можливість обирати дисципліни, які корелюють з тематикою їхніх досліджень (див. підкритерій 10.1). Робоча група ОНП здійснює систематичну роботу з оновлення запропонованого переліку вибіркового ОК. Зокрема, під час оновлення ОНП 2020 р. з урахуванням рекомендацій Програмної ради (див. дод. "Критерій 8. Протоколи")* перелік вибіркового ОК було розширено з 15 до 22 позицій. Отже, нормативна база ТНПУ, а також структура та особливості реалізації ОНП передбачають повноцінну можливість для формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії. *тут і далі посилання на дод. документи, надіслані ЗВО 21.10.2021 р. у відповідь на запит ЕГ

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОНП (в ред. 2021 р.) передбачає 9 кр. ЄКТС для практичної підготовки. Здобувачі проходять наук.-пед. практику протягом 6 тижнів на 2-ому році навчання. Практичну зорієнтованість мають і окремі ОК ОНП, націлені на підготовку дослідника, здатного аналізувати та оцінювати сучасні методи навчання іноземних мов у ЗЗСО (ОКП1, ОКП2, ОКП3), презентувати результати свого дослідження (ОКЗ1, ОКЗ2), долучатися до проєктної діяльності (ВКП9) тощо. Метою наук.-пед. практики є вдосконалення пед. та наукової компетентності, зокрема формування конструктивних, організаторських, комунікативних та дослідницьких умінь викладача ЗВО (ФК8, ФК9, ФК11, ФК12, ФК17). Програма практики (див. силабус) структурно розділена на 4 модулі, які логічно окреслюють види робіт, необхідні для забезпечення навчального, методичного, виховного та науково-дослідницького аспектів наук.-пед. діяльності. Порядок і форми проходження практики здобувачами третього рівня вищої освіти регламентує "Положення про науково-педагогічну практику аспірантів" (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Polozhennia_pro_naukovo-pedahohichnu_praktyku_aspirantiv.pdf). Як правило, базою практики є кафедра ТНПУ, за якою закріплений аспірант. Водночас передбачено можливість та умови проходження практики в інших ЗВО України (пп. 4.2, 4.3). Ознайомлення з програмою наук.-пед. практики, а також із звітністю здобувачів, засвідчило її спроможність забезпечити набуття згаданих компетентностей, з окремими заувагами: 1) опис структури практики (див. силабус) містить перелік тем та видів робіт, які стосуються планування та організації викладацької діяльності у ЗЗСО. Водночас, ознайомлення зі звітністю аспірантів, а також спілкування зі здобувачами під час візиту до ЗВО засвідчили, що практика зорієнтована на організацію освітнього процесу саме у ЗВО; 2) зміст ІНДЗ у наданому для ознайомлення звіті з практики (див. дод. "Звіт педпрактики аспірантів") не відповідає задекларованому завданню, містить лише окремі елементи пед. дослідження і фактично є аналізом зрізу знань студентів; 3) вибір дисциплін для

проходження здобувачами наук.-пед. практики не завжди чітко корелює з фокусом ОНП (напр., викладання під час практики курсу “Друга іноземна мова (англ.)” для студентів н.п. 6.020303 Філологія. Мова і література) (див. дод. “Звіт педпрактики аспірантів”). Розробники ОНП здійснюють моніторинг рівня задоволеності здобувачів та зовнішніх стейкхолдерів організацією практики. Простежуємо надходження рекомендації щодо посилення практичної підготовки (http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/monitoring/zauvazhennja_propozytsiji_014.pdf), а також висловлення ініціативи збільшити обсяг практики (див. дод. “Критерій 8. Протоколи”). Відповідно, обсяг наук.-пед. практики було збільшено з 6 до 9 кредитів ЄКТС. Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти, випускницею ОНП та зовнішніми стейкхолдерами ОНП ЕГ отримала позитивні відгуки про організацію практичної підготовки.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз змісту ОНП та освітніх компонентів дозволяє стверджувати про увагу розробників до набуття здобувачами вищої освіти soft skills, які відповідають заявленим цілям. Матриці відповідності, зокрема, загальних компетентностей обов'язковим (та вибірковим) освітнім компонентам, дозволяють простежити їхній логічний зв'язок. Силабуси дисциплін містять вказівки на формування загальних компетентностей, покликаних розвинути креативність, здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу, створювати та інтерпретувати нові знання, розробляти наукові проекти та керувати ними, здатність працювати автономно і в команді, до саморозвитку, високого рівня самостійності та інноваційності в контексті побудови успішної кар'єри тощо. Особливий акцент в ОНП зроблено на розвиток здатності здійснювати міжкультурну фахову комунікацію через індивідуальну, колективну співпрацю, командну роботу в інтернаціональних дослідницьких групах (нормативна частина ОНП містить обов'язковий ОК “Проблеми міжкультурної комунікації і навчання іноземних мов у світовому просторі”). Це передусім пов'язано із зорієнтованістю ОНП на питання змісту і методики навчання іноземних мов, реалізації досліджень формування міжкультурної комунікативної компетентності. Окрім того, під час зустрічей ЕГ зі здобувачами, НПП, зовнішніми стейкхолдерами було з'ясовано, що питання міжкультурної комунікації є предметом особливого зацікавлення під час реалізації програм міжнародної співпраці з закордонними партнерами (Університет Третього віку в Громадці (Республіка Польща), Університет Мармара (Туреччина) тощо), у яких здобувачі вищої освіти систематично беруть участь. Окрім того, розвиток soft skills відбувається у процесі планування, реалізації та апробації дисертаційних досліджень здобувачів вищої освіти - шляхом участі у семінарах, конференціях, круглих столах тощо. Здобувачі ОНП входять до Ради молодих вчених факультету іноземних мов, долучені до громадського життя університету. Отже, зміст ОНП та її освітніх компонентів, а також організація освітнього простору ТНПУ повноцінно забезпечують формування у здобувачів вищої освіти soft skills, необхідних для майбутньої наукової, викладацької діяльності, а також для безперервного саморозвитку.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

ОНП “Середня освіта” розроблена та введена в дію 2016 р., до затвердження Професійного стандарту на групу професій “Викладачі закладів вищої освіти” (наказ Мінекономіки №610 від 23.03.2021 р.). Придатність до працевлаштування визначена відповідно до Національного класифікатора України ДК 003:2010 “Класифікатор професій”: 2310 Викладач університетів та закладів вищої освіти; 2320 Викладач закладу загальної середньої освіти; 2351 Професіонал в галузі методів навчання. За результатами порівняльного аналізу Професійного стандарту на групу професій “Викладачі закладів вищої освіти” (https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2021/03/25/Standart%20na%20hrupu%20profesiy_Vykladachi%20zakladiv%20vyshchoyi%20osvity_25.03.pdf) та ОНП “Середня освіта” простежуємо відповідність загальних компетентностей, на розвиток яких спрямована ОНП, переліку загальних компетентностей, визначених у Професійному стандарті. Окреслені ОНП фахові компетентності відповідають визначеному в Професійному стандарті переліку трудових функцій (професійних компетентностей) викладача ЗВО, зокрема наступних: А. Розроблення та оновлення програм навчальних дисциплін, підготовка навчальних та методичних матеріалів (ФК-8, ФК-9, ФК-17); Б. Викладання, консультативна підтримка студентів (ФК-3, ФК-4, ФК-17); В. Оцінювання результатів навчання (ФК-9, ФК-15, ФК-17); Г. Виконання дослідницьких проектів, оприлюднення їх результатів та забезпечення захисту авторських прав (ФК-3, ФК-5, ФК-13); Д. Участь у роботі кафедри, інших колегіальних органів (ФК-8); Е. Керівництво науковою роботою студентів (ФК-12, ФК-13); Є. Розроблення та вдосконалення освітніх програм (ФК-2, ФК-16); Ж. Здійснення наукової фахової експертизи (ФК-2). Простежуємо також кореляцію визначених в ОНП компетентностей з Професійним стандартом за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (<https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?lang=uk-UA&fileId=22daac6a-fodb-4de0-8d49-47aa6b2ecb99>), затвердженим наказом Мінекономіки №2736 від 23.12.2020 р.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОНП, навчальних планів (редакцій ОНП 2017 р., 2018 р., 2019 р., 2020 р. та 2021 р.), а також оприлюдненого розкладу (<http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/PhD/denna-vech-rnya-forma-navchannya.php>) засвідчує, що обсяг

фактичного навантаження здобувачів загалом дозволяє досягти ПРН і відповідає нормам “Положення про організацію освітнього процесу”

(http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osvitnoho_protseesu.pdf). Навчальний рік складається з двох семестрів. На проведення навчальних занять та практичної підготовки передбачено 20 тижнів упродовж навчального року. Обсяг ОК (чи його частини, що вивчається протягом семестру) становить від 2 до 4 кредитів ЄКТС. Обсяг вибірових ОК складає 3-5 кредитів ЄКТС. Частка самостійної роботи становить 58-66% від загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення дисципліни. У результаті спілкування з НПП, адміністративним персоналом та здобувачами вищої освіти, які навчаються на ОНП, було з'ясовано, що опанування дисциплін загальної підготовки відбувається у зведених групах зі здобувачами третього рівня вищої освіти інших ОНП, які реалізуються в ТНПУ. Формування комбінованого навчального розкладу для вивчення вибірових дисциплін в малочисельних групах (відповідно до п. 6 “Положення про організацію освітнього процесу”) передбачене також для вибірових ОК, вивчення яких здійснюють здобувачі вищої освіти різних ОНП (напр., ВКП-9 “Управління науковими проєктами”). Попри те, що на 1 та 2 курсі ОНП “Середня освіта” станом на сьогодні навчається по одному здобувачу вищої освіти, оприлюднений розклад фіксує повноцінне проведення занять. Під час зустрічі з НПП було з'ясовано, що попри фіксування в навчальному навантаженні викладача таких форм роботи як консультацій, здобувачі вищої освіти здійснюють опанування ОК в повному обсязі. Отже, обсяг ОНП та окремих ОК є реалістичним і загалом дозволяє досягти ПРН. ТНПУ демонструє гнучкість застосування загальноуніверситетських процедур формування малокомплектних груп відповідно до потреб здобувачів вищої освіти.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою ОНП не передбачає.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони 1. Нормативна база ТНПУ, а також структура та особливості реалізації ОНП передбачають повноцінну можливість для формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії. В умовах обмеженого контингенту на ОНП створюються умови для максимально індивідуалізованого вибору ОК здобувачами, що уможливує максимальну кореляцію вибірових ОК з науковими інтересами аспірантів. 2. Структура та зміст ОНП засвідчує увагу розробників до набуття здобувачами вищої освіти soft skills, зокрема в контексті розвитку здатності здійснювати міжкультурну комунікацію через індивідуальну, колективну співпрацю, командну роботу в інтернаціональних дослідницьких групах. Це передусім пов'язано із зорієнтованістю ОНП на питання змісту і методики навчання іноземних мов, реалізації розробниками ОНП досліджень формування міжкультурної комунікативної компетентності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Недоліки: 1. Зміст ОКЗ-3 “Філософія: історико-філософські та сучасні смислові параметри знання” передусім зорієнтований на загальний огляд історії філософії від Античності до XX ст., що частково повторює програму вступного іспиту з філософії і на думку ЕГ не повною мірою відповідає науковим інтересам здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Рекомендуємо переглянути зміст ОКЗ-3, змістивши акценти на провідні галузі сучасної філософії, релевантні для ОНП, тим самим забезпечивши необхідні передумови для формування у здобувачів третього рівня вищої освіти системного наукового світогляду. 2. За результатами ознайомлення з програмою проходження науково-педагогічної практики, а також із звітністю, яку подають здобувачі, можемо стверджувати про окремі недоліки її організації, зокрема розходження в формулюваннях тем змістових модулів та реального змісту практики, нечіткість формулювання ІНДЗ для здобувачів вищої освіти. Рекомендуємо переглянути зміст програми науково-педагогічної практики з метою упорядкування формулювань та забезпечення чіткості поставлених завдань.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Враховуючи відповідність структури та змісту ОНП «Середня освіта» вимогам законодавства (підкритерій 2.1) та предметній області спеціальності 014 Середня освіта (підкритерій 2.3), наявність логічної системи освітніх компонентів, які дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання (підкритерій 2.2), створення можливостей для реалізації здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії (підкритерій 2.4), належний рівень організації практичної підготовки (підкритерій 2.5), значну увагу до розвитку soft skills у здобувачів вищої освіти (підкритерій 2.6), а також відповідність професійному стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (підкритерій 2.7) можемо зробити висновок про відповідність ОНП вимогам Критерію 2. Виявлені точкові недоліки структури та змісту окремих ОК загалом не є перешкодою для досягнення визначених ОНП програмних результатів навчання. Тому вважаємо їх несуттєвими і такими, які загалом не впливають на якість ОНП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання на ОНП розроблені з дотриманням вимог чинного законодавства (див. Умови прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2021 р. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1225-20#Text>). «Правила прийому до ТНПУ ім. В. Гнатюка у 2021 р.», включно з «Правилами прийому до аспірантури та докторантури ТНПУ ім. В. Гнатюка на 2021 р.» (http://tnpu.edu.ua/abiturient/pdf/2021/Dodatok_10_do_pravyl_pryjomu.pdf), а також вичерпну інформацію про вступну кампанію розміщено на офіційному сайті університету (<http://tnpu.edu.ua/abiturient/priymalna-komisiya/pravila-priyomu.php>). На сторінці відділу аспірантури і докторантури офіційного сайту ТНПУ розміщено коротку інформацію про правила вступу для здобувачів третього рівня вищої освіти (<http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/pravila-vstupu-do-asp-ranturi.php>), а також програми вступних випробувань (<http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/PhD/programy-vstupnikh-vyprobuvan.php>). Окрім того, за більш детальною інформацією та отриманням консультацій можна безпосередньо звернутися до відділу аспірантури і докторантури (за вказаними контактними даними). Під час спілкування з ЕГ здобувачі вищої освіти підтвердили чіткість і прозорість процедури вступу. Отже, правила прийому на ОНП «Середня освіта» зрозумілі, доступні для потенційних вступників, прозорі та не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на ОНП «Середня освіта» визначені у додатку 10 «Правила прийому до аспірантури та докторантури ТНПУ ім. В. Гнатюка на 2021 р.» (http://tnpu.edu.ua/abiturient/pdf/2021/Dodatok_10_do_pravyl_pryjomu.pdf). Вони враховують особливості освітньої програми, а також особливості вступу на навчання на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти. Приймальна комісія університету допускає вступників до вступних випробувань на підставі поданих за відповідним переліком документів, у т. ч. списку опублікованих наукових праць і винаходів, дослідницької пропозиції з обраної спеціальності, або відбитків опублікованих статей/тез (за наявності), рекомендації Вченої ради закладу вищої освіти (за наявності), цільового направлення відповідної державної чи освітньої установи (для державної форми навчання), міжнародного сертифіката з іноземної мови, який засвідчує рівні C1 – C2 (за наявності). Вступники до аспірантури університету складають вступні іспити: - з філософії (відбувається в усній формі на основі білетів, затверджених головою приймальної комісії - http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/PhD/prohrama_vstupu_filosofija.pdf), - з іноземної мови за програмою, яка відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (складається з читання, реферування оригінального тексту іноземною мовою, а також бесіди - http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/PhD/Prohrama_vsurnoho_ispytu_deu.pdf). За умови подання міжнародного сертифіката з іноземної мови, який засвідчує рівень володіння не нижче рівня B2 під час визначення результатів конкурсу зазначений сертифікат прирівнюється до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом; - зі спеціальності (в обсязі програми підготовки магістра зі спеціальності Середня освіта - http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/PhD/programa_vstupu_014.pdf). Під час проведення останнього як його складова також відбувається оцінювання дослідницької пропозиції. Вступникам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), за рішенням Приймальної комісії можуть бути призначені додаткові вступні випробування. «Правила прийому до аспірантури...» також містять порядок зарахування, зокрема формулу розрахунку конкурсної оцінки, шкалу оцінювання результатів вступних випробувань, а також порядок нарахування конкурсних балів за навчальні та/або наукові досягнення. Отже, робимо висновок про врахування правилами прийому та системою вступних випробувань особливостей ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Середня освіта».

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, є чіткими і зрозумілими, регулюються “Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у ТНПУ ім. В. Гнатюка” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_poriadok_realizatsii_prava_na_akademichnu_mobilnist.pdf) та “Положенням про порядок перезарахування результатів навчання у ТНПУ ім. В. Гнатюка” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Polozhennia_pro_poriadok_perezarakhuvannia_rezultatativ_navchannia.pdf). Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.). Вони є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Згадані документи опубліковані на сайті відділу міжнародних зв'язків ТНПУ (http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdzily/normativno-zakonodavch-dokumenti.php?clear_cache=Y). Окрім того, на сайті відділу розміщено коротку інформацію про можливості академічної мобільності. Практик визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти за результатами кредитної мобільності, на ОНП наразі не було. Наведений приклад перезарахування здобувачці модулю дисципліни «Проблеми міжкультурної комунікації і навчання іноземних мов у світовому просторі» за результатами прослуховування курсу “Особливості міжкультурної комунікації” в Університеті третього віку в Громадці (Республіка Польща) в рамках проєкту Polska-Wshod можемо вважати прикладом визнання результатів неформальної освіти, адже проходження згаданого курсу, відповідно до наданого для ознайомлення документа (див. дод. “Критерій 3”) не передбачало оцінювання учасника програми чи присвоєння кредитів ЕКТС. Отже, правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, є чіткими і доступними для всіх учасників освітнього процесу. Водночас, за результатами роботи ЕГ було з'ясовано потребу активізації роботи із забезпечення можливостей участі здобувачів PhD у програмах кредитної академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті, врегульовані “Положенням про визнання результатів у неформальній та інформальній освіті” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_vyznannia_rezultatativ_zdobutykh_u_neformalni_i_ta_informalni_osvity.pdf), уведеним в дію наказом ректора №203-р від 24.09.2019 р. Згадане “Положення...” передбачає можливість здобувача вищої освіти звернутися із заявою на ім'я ректора з проханням про перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, додаючи до заяви відповідний сертифікат, свідоцтво тощо. За наслідком звернення ректор створює комісію з визнання результатів навчання, до складу якої входить гарант ОП та НПП, що забезпечують викладання відповідних дисциплін. На основі поданих документів комісія проводить атестацію для визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті. Вже згаданий приклад перезарахування здобувачам модулю дисципліни «Проблеми міжкультурної комунікації і навчання іноземних мов у світовому просторі» за результатами прослуховування у 2018 р. курсу “Особливості міжкультурної комунікації” в Університеті третього віку в Громадці (Республіка Польща) в рамках проєкту Polska-Wshod можемо вважати прикладом визнання ЗВО результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Зауважимо, що процедура визнання відбулася ще до її врегулювання у внутрішніх нормативних документах ЗВО. Під час спілкування з ЕГ, здобувачки, яким відповідний модуль дисципліни було перезараховано, продемонстрували розуміння процедури. Отже, можемо стверджувати про врегульованість у ТНПУ процедури визнання результатів неформальної та інформальної освіти, а також прозорість та зрозумілість цих процедур для всіх учасників освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Позитивною практикою вважаємо урегульованість у ТНПУ процедури визнання результатів неформальної та інформальної освіти, а також прозорість та зрозумілість цих процедур для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО за програмами академічної мобільності є унормованою та чіткою. Відсутність практик її застосування на ОНП передусім пов'язана із відсутністю прикладів участі у програмах кредитної мобільності здобувачів цієї ОНП. Рекомендуємо активізувати роботу із забезпечення можливостей участі здобувачів PhD у програмах академічної мобільності, а також з інформування здобувачів щодо процедури визнання результатів навчання, здобутих у результаті такої мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Беручи до уваги, що правила прийому на навчання за ОНП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та відповідають вимогам законодавства (підкритерій 3.1); процедури конкурсного відбору є прозорими та враховують особливості ОНП (підкритерій 3.2); правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.) (підкритерій 3.3), а процедури визнання результатів неформальної освіти нормативно врегульовані та застосовуються на практиці, приходимо до висновку про відповідність ОНП та освітньої діяльності в ТНПУ вимогам Критерію 3. Відсутність практик застосування процедури визнання результатів навчання, здобутих у результаті кредитної академічної мобільності вважаємо несуттєвим недоліком, який не впливає на загальну якість ОНП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес на ОНП ґрунтується на “Положенні про організацію освітнього процесу” (<https://bit.ly/3j1N831>), в якому задекларовано право НПП вільно обирати форми та методи навчання та викладання з урахуванням цілей ОП та ПРН. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню цілей та ПРН, задекларованих у ОНП, та включають як традиційні, так і інноваційні, до того ж перевага надається проблемно-пошуковим методам (що сприяють досягненню ПРН 1, 3, 5, 6, 8), інтерактивним методам (ПРН 3, 9, 11, 12, 16), дискусіям (ПРН 1, 4, 6, 11), лекціям, у тому числі бінарним лекціям, перевернутим лекціям та онлайн-лекціям (ПРН 2, 4, 5, 6), презентаціям (ПРН 3, 9, 11, 12), вивченню кейсів (1, 10, 12, 14, 15), моделюванню ситуацій та рішень (ПРН 8, 12, 13, 14, 16), есе (ПРН 6, 8, 11), обговоренню (ПРН 1, 3, 6, 7, 11), дослідницькому методу (ПРН 1, 6, 7, 9), проектуванню (ПРН 2, 12, 14, 15), навчанню у співробітництві (ПРН 8, 11, 13), роботі з першоджерелами (ПРН 2, 4, 6) та ін. (див. силабуси). Використання вказаних методів та форм роботи уможливорює досягнення мети ОНП - формування фахівця, спроможного розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти, зокрема методики викладання іноземних мов; здійснювати самостійну науково-дослідницьку, педагогічно-організаційну та практичну діяльність. Студентоцентризований підхід забезпечено застосуванням інтерактивних методів навчання, широким використанням індивідуальних форм роботи та відповідних методів (через невелику кількість здобувачів на ОНП), як-от: онлайн-консультації, бесіди, обговорення, самооцінювання, взаємооцінювання, індивідуальне навчально-дослідне завдання з урахуванням теми дисертаційного дослідження здобувача. Про студентоцентризований підхід також свідчить використання проблемного навчання, формування індивідуальних навчальних планів, врахування потреб, інтересів та досвіду здобувачів у виборі тем досліджень та вибіркових дисциплін. Принцип академічної свободи здобувачів реалізується через вільний вибір теми дисертаційного дослідження, прозору та чітку процедуру обрання вибіркових дисциплін, що відповідають науковим інтересам, напряду дослідження та особистим інтересам здобувача, доступом до навчальних матеріалів, силабусів курсів, критеріїв оцінювання. Академічна свобода викладачів реалізується через вільний вибір методів, форм навчання, змістового наповнення освітніх компонентів, гнучкість підходів щодо вибору форм роботи зі здобувачами. Реалізації студентоцентризованого підходу сприяє можливість для певних категорій здобувачів навчатись дистанційно (особи з особливими потребами, обдаровані студенти, здобувачі, які проживають за кордоном або у віддалених населених пунктах та ін.), що регламентується “Положенням про дистанційне навчання” (<https://bit.ly/2ZfcaXJ>). Отже, форми та методи навчання і викладання, що використовуються на ОНП, сприяють досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання, забезпечують академічну свободу та студентоцентризованість.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Аналіз сайту ТНПУ (<http://tnpu.edu.ua/>) свідчить, що усі матеріали, які стосуються навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за ОНП “Середня освіта” наявні та знаходяться у відкритому доступі. Освітні програми в редакціях з 2016 р. по 2021 р. розміщені на сторінці відділу аспірантури та докторантури (<http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/aspirantura.php>). Сторінка “Навчання” містить посилання на силабуси курсів з окремим відгалуженням для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (<http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/sylabusy-kursiv.php>) та окремою сторінкою для спеціальності 014 “Середня освіта” (<http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/014.php>). Інформація про всі обов'язкові та вибіркові дисципліни, що викладаються на ОНП, їх зміст, структуру, результати навчання, критерії оцінювання, представлена уніфіковано у вигляді силабусів та знаходиться у вільному доступі. Силабуси також містять інформацію про політику

кожного курсу стосовно академічної доброчесності, дедлайнів та перескладання, відвідування та оцінювання. Силабуси освітніх компонентів ОНП продубльовані на платформі Moodle, доступ до якої обмежений лише учасниками освітнього процесу ТНПУ. Наявність силабусів, навчальних матеріалів, завдань для самостійної роботи та інших ресурсів на платформі Moodle було продемонстровано гарантом ОНП під час зустрічі “Огляд матеріально-технічної бази” та підтверджено здобувачами під час зустрічі з ЕГ. Інформування здобувачів щодо критеріїв оцінювання, видів та форм контрольних заходів, каналів спілкування з викладачами відбувається на першому занятті з кожної дисципліни, про що повідомили здобувачі під час онлайн-зустрічі з ЕГ. Отже, відомості, отримані ЕГ від гаранта ОНП, НПП та здобувачів, дають підстави стверджувати, що інформування учасників освітнього процесу відбувається своєчасно, інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів є повною, зрозумілою та доступною.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Дослідницька діяльність здобувачів та розвиток їхньої дослідницької компетентності реалізується декількома шляхами. Підґрунтя для проведення досліджень, що відповідають третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти, закладається під час вивчення обов'язкової дисципліни “Організація наукової діяльності” (<https://bit.ly/3CUabO5>), де здобувачі оволодівають необхідними знаннями про методологію та організацію наукового дослідження та вмінням організовувати власну науково-дослідницьку роботу, починаючи від планування експериментальної роботи, закінчуючи інтерпретацією та оформленням її результатів. Навчання поєднується з дослідженням також під час вивчення обов'язкової дисципліни “Методологія наукового дослідження з методики навчання іноземних мов”, вибіркової дисципліни “Математичні та статистичні методи аналізу результатів педагогічного дослідження”, “Управління науковими проєктами” та ін. (див. силабуси). Здобувачі ОНП, хоча не є виконавцями, залучені до реалізації проєктів Erasmus+ “Розвиток потенціалу підготовки вчителів іноземної мови на шляху України до впровадження багатомовної освіти та європейської інтеграції”, “Зміни педагогічних факультетів та університетів у 21 столітті”, а також колективної науково-дослідної теми “Теорія і практика навчання іноземних мов у закладах освіти різних типів” (державний реєстраційний номер 0118U003128). За інформацією, отриманою ЕГ під час зустрічей з науковими керівниками та здобувачами, індивідуальні навчально-дослідні завдання, які аспіранти виконують в межах різних ОК, прив'язані до теми дисертації чи напрямку дослідження, як-от: розроблення анкети як елемента методики з'ясування рівня сформованості певної якості для проведення педагогічного експерименту, розроблення програми педагогічного експерименту або методики навчання, що буде використана в експериментальній роботі. Здобувачка 4-го року навчання провела апробацію елементів своєї методики під час науково-педагогічної практики, що зафіксовано у звіті про її проходження, який було надано за запитом ЕГ (див. дод. “Критерій 10. Інд. плани наук. роботи”). Факультет іноземних мов регулярно проводить міжнародні науково-практичні конференції, в яких здобувачі ОНП беруть участь як в ролі організаторів, так і учасників та доповідачів, а саме: “Актуальні проблеми іноземної філології та освітній соціокультурний процес” (2017 р.), “Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності” (2019, 2020, 2021 рр.), “Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід” (2020 р.). Аспіранти мають можливість публікувати результати своїх дисертаційних досліджень у збірниках матеріалів конференцій та у збірнику наукових праць категорії Б “Наукові записки ТНПУ. Серія: Педагогіка” (<http://nzp.tnpu.edu.ua/>). Отже, поєднання навчання і дослідження дозволяє забезпечити дослідницьку складову підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня відповідно до цілей ОНП та спеціальності аспірантів.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

У ТНПУ у 2019 р. була створена Програмна рада як дорадчий орган гаранта освітньої програми, до функцій якої входить перегляд ОНП. У склад Програмної ради входять члени робочої групи та представники роботодавців. На запит ЕГ гарантом було надано протоколи засідань Програмної ради, де зафіксовано пропозиції стейкхолдерів та рішення щодо змін назв та змісту ОК “Проблеми міжкультурної комунікації методики навчання мов” на “Проблеми міжкультурної комунікації методики навчання мов у світовому просторі” та “Поєднання методів навчання іноземних мов” на “Еклектизм у методиці навчання іноземних мов”. Зміст освітніх компонентів оновлюється за ініціативою викладачів, представників Програмної ради, стейкхолдерів та здобувачів освіти. Викладачі на зустрічах з ЕГ підтвердили, що вони переглядають зміст дисциплін на основі сучасних наукових досягнень, власних наукових розробок (Терещук Г.В., ОК “Організація наукової діяльності”), зарубіжних наукових стажувань (Сокол М.О., ОК “Актуальні проблеми теорії та практики викладання іноземних мов у середній школі”; Олендр Т.М., ОК “Актуальні проблеми теорії та практики викладання іноземних мов у середній школі”), участі у міжнародних проєктах «Mevlana», «Polska-Wschód» та Erasmus+ (Сокол М.О., ОК “Проблеми міжкультурної комунікації і навчання іноземних мов у світовому просторі”), а також відповідно до напрямів досліджень здобувачів. Як результат участі НПП у проєкті “Зміни педагогічних факультетів та університетів у 21 столітті”, який реалізує університет імені Масарика (Чехія) за підтримки Чеської агенції розвитку, були введені нові модулі у зміст вибіркової дисципліни “Інклюзивні практики у навчанні іноземних мов”. Сучасні реалії дистанційного навчання та запровадження реформи МОН “Нова українська школа” спричинили оновлення курсів “Актуальні проблеми теорії та практики викладання іноземних мов у середній школі”, “Актуальні проблеми викладання іноземних мов у школах профільного спрямування”, “Використання технології e-learning у середній школі”, “Вчитель іноземних мов Нової української школи”. Отже, можна констатувати, що науково-педагогічні працівники оновлюють зміст освіти на основі сучасних досягнень педагогічної науки і практики.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією ТНПУ, що регламентується "Стратегією інтернаціоналізації" (<https://bit.ly/3GLjORh>), "Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність" (<https://bit.ly/3bC5wEo>). У межах ОНП кафедра іноземних мов, кафедра англійської філології та методики навчання англійської мови та факультет іноземних співпрацюють із зарубіжними освітніми установами. ЕГ було надано для ознайомлення договори та угоди про співпрацю, зокрема: з Вищою лінгвістичною школою у м. Ченстохова, Польща (2017-2022 рр.), університетом Мармара, Туреччина (2019-2024 рр.), Шеньянським педагогічним університетом, Китай (2018-2023, 2019-2024 рр.), Університетом Третього віку у Громадці, Польща (з 2021 р., необмеж.), Віденською педагогічною вищою школою (2017-2020 рр.), Жешувським університетом, Польща (з 2018 р., необмеж.) (<http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/partners.php>). Актуальність співпраці визначається тематикою проєктів, яка релевантна для наукових досліджень здобувачів, а також можливостями академічної мобільності. Викладачі ОНП проходили стажування у закладах-партнерах, що було підтверджено відповідними сертифікатами, а саме: Буяк Б.Б. - у Вищій лінгвістичній школі, м. Ченстохова, Польща (2018 р.), Олендр Т.М. - у Вищій лінгвістичній школі, м. Ченстохова, Польща (2016 р.), в Академічному товаристві Міхала Балудянського, м. Кошице, Словаччина (2016 р.), Левчик І.Ю. - в університеті імені Масарика, м. Брно, Чехія (2021 р.), Сокол М.О. - у Вищій менеджерській школі у Легниці, Польща (2018 р.), в університеті Мармара, м. Стамбул, Туреччина (2021 р.). Здобувачі брали участь в семінарах і освітніх візитах до Університету Мармара (Туреччина), освітніх програмах, організованих Університетом третього віку в Громадці (Польща), міжнародних конференціях. Усі аспіранти опосередковано задіяні в реалізації міжнародних проєктів Еразмус+ "Foreign Language TTC Development as a Way to Ukraine's Multilingual Education and Eu Integration" та COIL (Collaborative Online International Learning). Науково-педагогічні працівники та здобувачі освіти мають доступ до баз даних Scopus, Web of Science та ін., який надається з мережі університету та віддалено в умовах дистанційного навчання, що було підтверджено викладачами, здобувачами та директором наукової бібліотеки на зустрічах з ЕГ. Відділ міжнародних зв'язків збирає, публікує та регулярно оновлює інформацію про можливості академічної мобільності на сайті ТНПУ на сторінці відділу, на сторінках університету у соціальних мережах. Раз на місяць випускається бюлетень з новинами щодо міжнародного співробітництва, проєктів та стажування, який публікується на сайті, розсилається на електронні скриньки факультетів, кафедр та за запитом зацікавлених осіб. Отже, ОНП реалізується згідно з чинною стратегією інтернаціоналізації ТНПУ, що забезпечує викладачів та здобувачів можливостями академічної мобільності та сприяє їх долученню до міжнародного академічного середовища.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Навчання на ОНП органічно поєднується з дослідженнями, які відповідають третьому освітньо-науковому рівню, корелюють з тематикою наукових досліджень здобувачів та кафедр. 2. Зміст ОК оновлюється на основі сучасних тенденцій розвитку науки, освітньої практики, умов сьогодення, особистих наукових напрацювань викладачів, участі у міжнародних проєктах та з урахуванням напрямів наукових досліджень здобувачів. 3. Політика університету щодо інтернаціоналізації є послідовною і системною: викладачі залучені до міжнародних проєктів, які відповідають тематиці дисертаційних робіт аспірантів, до програм міжнародної співпраці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Попри те, що ми спостерігаємо регулярне оновлення змісту освітніх компонентів, у силабусах дисциплін не завжди простежується доповнення списків рекомендованої літератури сучасними джерелами. Рекомендуємо регулярно оновлювати списки рекомендованих джерел у силабусах дисциплін, включаючи найновіші публікації у відповідній галузі. 2. Попри значну кількість міжнародних проєктів, до яких долучено ТНПУ та які безпосередньо відповідають науковим та професійним інтересам аспірантів ОНП, останні переважно не залучені до їхньої реалізації як виконавці. Рекомендуємо активізувати академічну мобільність здобувачів та долучати їх до реалізації міжнародних проєктів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за ОНП “Середня освіта” дозволяють досягти цілей та програмних результатів навчання, відповідають принципам студентоцентрованості та академічної свободи (підкритерій 4.1). Учасники освітнього процесу отримують у необхідному обсязі інформацію про обов'язкові та вибіркові компоненти ОНП (підкритерій 4.2). Реалізація ОНП передбачає поєднання навчання і досліджень (підкритерій 4.3) та систематичне оновлення освітніх компонентів відповідно до сучасних досягнень науки та особистих наукових напрацювань викладачів (підкритерій 4.4). Висловлене зауваження щодо нерегулярності оновлення списків рекомендованих джерел, вказаних у силабусах, не применшує загальний високий рівень змістового наповнення курсів. Відтак недолік вважаємо несуттєвим. ЗВО, зокрема й долучені до реалізації ОНП науково-педагогічні працівники, продемонстрували вагомі напрацювання в контексті інтернаціоналізації діяльності та впровадження результатів міжнародних наукових та освітніх проєктів в освітній процес (підкритерій 4.5). Рекомендацію в контексті більш активного залучення здобувачів до реалізації цих проєктів розглядаємо як окреслення перспектив розвитку ОНП і максимальної реалізації її потенціалу. Отже, робимо висновок про відповідність ОНП вимогам Критерію 4. Висловлені недоліки суттєво не впливають на загальну якість ОНП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Види та форми контрольних заходів і критерії оцінювання здобувачів третього освітнього рівня регламентують “Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Polozhennja_pro_systemu_otsinjuvannja.pdf), “Положення про підготовку науково-педагогічних та наукових кадрів в аспірантурі і докторантурі” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Polozhennia_pro_pidhotovku_naukovo-pedahohichnykh_ta_naukovykh_kadriv_v_aspiranturi_i_doktoranturi_universytetu.pdf) і “Положення про систему внутрішнього забезпечення якості” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2021/Polozhennia_pro_systemu_vnutrishnoho_zabezpechennia_yakosti.pdf). Оцінювання результатів для окремого освітнього компонента на ОНП включає іспити та заліки, для освітньої програми загалом - наукове звітування аспірантів, яке відбувається двічі на рік, та підсумкову атестацію у формі публічного захисту дисертації. Силабуси освітніх компонентів (<http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/014.php>) містять відомості про очікувані результати навчання, форми контрольних заходів, чіткі критерії оцінювання та розподіл балів за кожен вид навчальної роботи. Наприклад, силабус ОКПЗ (http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/014/aktual_problemy_teor_prakt.pdf) містить опис видів оцінювання з відсотковим представленням балів, які отримують здобувачі за темами курсу (з визначеними результатами навчання за кожною з тем) та за результатами проведення контрольних заходів. Окрім того, наведено політику курсу щодо дедлайнів, академічної доброчесності та відвідування. Форми контрольних заходів є різноманітними, залежать від специфіки дисципліни та включають: усне опитування, презентації, розробку навчальних матеріалів за темою дослідження, підсумкові тести, модульні контрольні роботи, написання реферату, кейси, есе. Зважаючи на специфіку підготовки здобувачів третього освітнього рівня та невелику кількість аспірантів ОНП, майже кожен освітній компонент містить індивідуальне навчально-дослідне завдання, яке пов'язане з темою дисертаційного дослідження здобувача. Здобувачі отримують інформацію про форми контрольних заходів та критерії оцінювання на початку семестру під час ознайомлення зі змістом освітнього компонента, що було підтверджено викладачами та здобувачами під час зустрічей. Ця інформація міститься також в силабусах дисциплін, які знаходяться на сайті ТНПУ у розділі “Навчання” та на платформі Moodle. Здобувачі повідомили, що їм відомо, де знаходиться інформація стосовно термінів та форм контрольних заходів, критеріїв оцінювання та розподілу балів за кожен вид роботи. Отже, аналіз сайту, силабусів та інформації від учасників освітнього процесу засвідчує, що система оцінювання здобувачів у ТНПУ відповідає сучасним вимогам, забезпечує об'єктивність та ефективність контрольних заходів.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем спеціальності 014 “Середня освіта” відсутній. Атестація здобувачів ОНП регламентована Законом України “Про вищу освіту” № 1556-VII (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>), Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою КМУ від 23 березня 2016 р. № 261 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%Do%BF#Text>), “Положенням про підготовку науково-педагогічних та наукових кадрів в аспірантурі і докторантурі” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Polozhennia_pro_pidhotovku_naukovo-pedahohichnykh_ta_naukovykh_kadriv_v_aspiranturi_i_doktoranturi_universytetu.pdf) та здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. 2020 р. відбувся прилюдний захист випускниці ОНП на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Освіта/Педагогіка» зі спеціальності 014 Середня освіта (Іноземні мови) у Разовій спеціалізованій вченій раді ДФ 58.053.003 (створеній відповідно до наказу МОН України № 1392 від 09.11.2020 р., http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/docaments-download/razovi_rady/58-053-003.php).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення контрольних заходів у ТНПУ регулюють “Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Polozhennja_pro_systemu_otsinjuvannja.pdf) та “Положення про систему внутрішнього забезпечення якості” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2021/Polozhennja_pro_systemu_vnutrishnoho_zabezpechennja_yakosti.pdf). У “Положенні про систему оцінювання навчальних досягнень” проголошено принципи оцінювання, а саме: принципи модульності, диференційованого підходу, добровільності, толерантності, відкритості, що сприяють забезпеченню об'єктивності. Положення також містить інформацію про процедуру ліквідації академічної заборгованості та порядок оскарження процедури контрольних заходів. Силабус кожного освітнього компонента містить інформацію про політику оцінювання, що включає політику щодо дедлайнів та перескладання, політику щодо академічної доброчесності, політику щодо відвідування та політику оцінювання, а також види оцінювання, розподіл балів за темами курсу та відсоток від остаточної оцінки за кожен вид роботи. Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів забезпечується чіткістю та прозорістю критеріїв оцінювання, які оприлюднюються заздалегідь. Врегулювання конфліктних ситуацій регламентує “Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій у ТНПУ” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennja_shchodo_vrehuliuvannja_konfliktnykh_sytuatsii.pdf). Під час зустрічей ЕГ з викладачами та здобувачами було встановлено, що на ОНП не виникало конфліктних ситуацій щодо процедур або результатів контрольних заходів. Здобувачі повідомили, що вони проінформовані про можливість, порядок і процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Здобувачі ОНП беруть участь у опитуванні, яке проводить Центр забезпечення якості освіти, що включає серед інших і питання про задоволеність здобувачів формами, видами та процедурами контрольних заходів. Результати опитування аспірантів ОНП, які були надані на запит ЕГ, засвідчили загальну задоволеність здобувачів процедурами оцінювання. Отже, зібрані ЕГ факти свідчать про належне забезпечення об'єктивності та неупередженості викладачів та захищеності прав здобувачів при проведенні процедур оцінювання в межах освітньо-наукової програми.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ТНПУ визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. Питання дотримання академічної доброчесності регламентують “Положення про систему внутрішнього забезпечення якості” (<https://bit.ly/3EJ7gIy>), “Кодекс корпоративної культури” (<https://bit.ly/3BRSoHv>), “Кодекс академічної доброчесності” (<https://bit.ly/3mGb1rQ>), “Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин” (<https://bit.ly/3wdrDKU>), “Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами” (<https://bit.ly/2ZLICrT>), “Положення про запобігання і виявлення плагіату...” (<https://bit.ly/3bzhMFw>) та ін. ТНПУ докладає багато зусиль для популяризації академічної доброчесності через інформування здобувачів та викладачів щодо неприпустимості плагіату та інших випадків порушення доброчесності, підписання зі здобувачами та викладачами Декларації про академічну доброчесність, перевірку робіт на наявність текстових запозичень, проведення семінарів та тренінгів з питань доброчесності. ТНПУ брав участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні SAIUP, що реалізувався Американськими Радами з міжнародної освіти Посольства США в Україні. На платформі Moodle доступний курс про правила дотримання академічної доброчесності, правильне оформлення посилань, цитувань, можливості перевірки власних робіт тощо, що було продемонстровано представником відділу комп'ютеризації на зустрічі з ЕГ. Сайт ТНПУ має інформаційні ресурси щодо написання академічних текстів, оформлення публікацій, цитувань, результати опитування здобувачів та викладачів щодо академічної доброчесності. В університеті існує система рецензування та перевірки робіт на плагіат із застосуванням програм StrikePlagiarism та Unicheck, що підтверджується договорами про співпрацю (<https://bit.ly/3GIbMbU>, <https://bit.ly/3GLEbT4>). Здобувачі освіти можуть двічі самостійно перевірити свої роботи через платформу Moodle. Якщо оригінальність роботи виявляється незадовільною після машинної перевірки, за заявою здобувача створюється комісія, яка розглядає роботу та приймає остаточне рішення з урахуванням специфіки, галузі знань та унікальності роботи. Відповідальність здобувачів та НПП за академічний плагіат описана в Положенні про запобігання і виявлення плагіату ... (<https://bit.ly/3bzhMFw>) та може включати недопущення роботи до захисту, відрахування з аспірантури, відмову у наданні рекомендації до друку, незарахування курсу, відсторонення від участі у проєктах, дорадчих органах. На ОНП “Середня освіта” випадків порушення академічної доброчесності здобувачами або викладачами зафіксовано не було. Отже, в університеті існує чітка та зрозуміла політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких дотримуються всі учасники освітнього процесу. Популяризація академічної доброчесності є системною та дозволяє ефективно протидіяти її порушенням.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Політика ТНПУ щодо дотримання академічної доброчесності є системною, послідовною та є складовою частиною корпоративної культури закладу. Доступність технологічних інструментів перевірки робіт на плагіат для здобувачів сприяє формуванню інституційної культури академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Враховуючи чіткість та прозорість критеріїв оцінювання та процедур проведення контрольних заходів (підкритерії 5.1, 5.3), відповідність форми атестації здобувачів вищої освіти вимогам законодавства (підкритерій 5.2), а також імплементацію академічної доброчесності у внутрішню культуру якості ТНПУ (підкритерій 5.4), робимо висновок про відповідність ОНП “Середня освіта” та освітньої діяльності університету вимогам Критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз відомостей про самооцінювання дав змогу ЕГ встановити відповідність академічної та/або професійної кваліфікації викладачів дисциплінам, які вони викладають. Усі НПП, задіяні на ОНП мають науковий ступінь та вчене звання. Викладання обов'язкових дисциплін забезпечують: 4 доктори педагогічних наук, 1 доктор філософських наук, 2 доктори філологічних наук, 3 кандидати педагогічних наук. Усі викладачі мають вчене звання (7 професорів та 3 доценти). Середній стаж роботи викладачів складає 23 роки. “Професійно-орієнтоване спілкування (французькою мовою)”, “Академічне письмо (французькою мовою) для докторських студій” викладає Косович О.В., д-р філол.н., проф., має публікації з відповідної тематики, “Організація наукової діяльності” - Терещук В.Г., д-р пед.н., проф., “Проблеми міжкультурної комунікації і навчання іноземних мов у світовому просторі”, “Актуальні проблеми теорії та практики викладання іноземних мов у середній школі” - Сокол М.О., д-р пед.н., проф., має публікації з відповідної тематики, “Методологія наукового дослідження з методики навчання іноземних мов” - Левчик І.Ю., канд. пед.н., доц., має публікації з відповідної тематики, “Актуальні проблеми теорії та практики викладання іноземних мов у середній школі” - Олендр Т.М., канд. пед.н., доц., має публікації з відповідної тематики, “Педагогічна антропологія” - Кондрацька Л.А., д-р пед.н., проф., “Академічне письмо (німецькою мовою) для докторських студій”, “Професійно-орієнтоване спілкування (німецькою мовою)” - Дребет В.В., д-р філол.н., проф., має публікації з відповідної тематики, “Професійно-орієнтоване спілкування (англійською мовою)” - Клименко А.О., канд. пед.н., доц., має публікації з відповідної тематики, “Академічне письмо (англійською мовою) для докторських студій”, “Проблеми міжкультурної комунікації і навчання іноземних мов у світовому просторі”, “Методологія наукового дослідження з методики навчання іноземних мов” - Задорожна І.П., д-р пед.н., проф., має публікації з відповідної тематики, “Філософія: історико-філософські та сучасні смислові параметри знання” - Буяк Б.Б., д-р філос.н., має публікації з відповідної тематики. До керівництва аспірантами залучені 3 доктори педагогічних наук, професори, які є провідними науковцями та мають успішний досвід керівництва дисертаційними дослідженнями. Отже, якісний склад науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання та керівництво здобувачами на ОНП, дозволяє досягти поставлених програмою цілей та результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір викладачів ТНПУ регламентує “Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів)” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2021/Poriadok_provedennia_konkursu_pry_zamishchenni_vakantnykh_posad_naukovo_pedagogichnykh_pratsivnykiv_ta_ukladannia_z_nymy_trudovykh_dohovoriv.pdf). Конкурсний відбір проводиться на засадах: відкритості, гласності, законності, доброчесності, рівності прав, колегіальності прийняття рішень конкурсною комісією, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень конкурсної комісії, неупередженого ставлення до претендентів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Порядок чітко визначає вимоги до претендентів на посади науково-педагогічних працівників, критерії персональної оцінки та відбору претендентів, процедури конкурсного відбору та обрання за конкурсом. Оголошення про конкурс на посади розміщено на сайті університету на сторінці “Публічна інформація” у розділі “Заміщення вакантних посад” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/zam-shchennya-vakantnykh-posad.php). Відповідність претендента визначається за спеціальністю за дипломом про вищу освіту, науковою спеціальністю, науковим ступенем, ученим званням, показниками п. 30 Ліцензійних умов «Про види і результати професійної діяльності особи за спеціальністю, які застосовуються для визнання кваліфікації, відповідної спеціальності». Під час конкурсного відбору викладачів можуть бути враховані й інші показники, як-от: показники щорічного рейтингового оцінювання науково-педагогічних працівників ТНПУ, рейтинг серед студентів за результатами моніторингового опитування, персональна участь у міжнародній співпраці університету (гранти, стажування, публікації, конференції, організація академічного обміну студентів), активність у кафедральних та факультетських, загальноуніверситетських справах. Отже, процедури конкурсного відбору є прозорими, чіткими та націлені на забезпечення якісного кадрового складу ОНП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавцями випускників ОНП “Середня освіта” є заклади вищої освіти України, з якими ТНПУ співпрацює на постійній основі. Зустріч ЕГ із зовнішніми стейкхолдерами засвідчила, що роботодавці долучені до Програмної ради та освітнього процесу. Серед потенційних роботодавців, представники яких були запрошені на зустріч, - Державний біотехнічний університет (м. Харків), Західноукраїнський національний університет, (м. Тернопіль), Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти. Представники роботодавців підтвердили свою участь у засіданнях Програмної ради та внесення пропозицій щодо удосконалення ОП, а саме: зміни у переліку вибіркових дисциплін, посилення академічної мобільності, збільшення обсягу науково-педагогічної практики. Усі внесені пропозиції було враховано, що підтверджено витягами з протоколів Програмної ради, які було надано на запит ЕГ. Здобувачі ОНП мають змогу пройти практику та стажування в освітніх та наукових установах, які є партнерами ТНПУ. Так, здобувачки 4-го року навчання проходили стажування в Університеті третього віку в Громадці протягом 2020-21 рр. (Республіка Польща), (http://tnpu.edu.ua/naukova-robot/PhD/Dosjahnennja_Vlasjuk.pdf, http://tnpu.edu.ua/naukova-robot/PhD/Dosjahnennja_Djachuk.pdf, http://tnpu.edu.ua/news/3636/?sphrase_id=29023). Роботодавці також залучаються до спільних публікацій з викладачами ОНП “Середня освіта”, реалізують спільні міжнародні проекти в рамках договору з Віденською педагогічною вищою школою та міжнародний проект «Polska-Wshod», м. Горомадка, (Польща). Отже, можемо констатувати, що ТНПУ залучає роботодавців до реалізації освітньо-наукової програми.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Залучення роботодавців до аудиторних занять відбувається у формі лекцій, тренінгів, практичних занять, приклади чого наведено у відомостях самооцінювання та підтверджено на зустрічах з академічним персоналом та стейкхолдерами. Університет організовує онлайн лекторії провідних фахівців у галузі освіти, в яких беруть участь здобувачі та викладачі різних ОП. Так, у рамках співпраці із Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника були проведені онлайн лекції з питань розвитку емоційного інтелекту особистості (проф. Шпак М.М.), гендерних проблем української освіти (доц. Вихор С.Т.), мотиваційного консультування (доц. Горішна Н.М.) (http://tnpu.edu.ua/news/4736/?sphrase_id=29014). Для здобувачів ОНП “Середня освіта”, як було повідомлено ЕГ під час онлайн-зустрічей з академічним персоналом та стейкхолдерами, були проведені лекції з дисципліни “Філософія: історико-філософські та сучасні смислові параметри знання” періодично читає фахівці з партнерських освітніх та наукових установ Польщі; лекції з дисципліни “Проблеми міжкультурної комунікації і навчання іноземних мов у світовому просторі” - фахівці з університету Мармара (м. Стамбул, Туреччина); лекцію з медіа-освіти провела І.П.Дроздова, доктор пед. наук, професор, завідувач кафедри мовної підготовки Державний біотехнічний університет (м. Харків); лекцію з дидактики інклюзивної освіти - Г.О.Васьківська, доктор пед. наук, професор, завідувач наукового відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України. Отже, роботодавці, експерти галузі та професіонали-практики залучаються до аудиторних занять в межах ОНП.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ТНПУ пропонує підвищення кваліфікації своїм НПП через навчання за програмою підвищення кваліфікації, стажування, участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо. Щорічно розробляються

Програми професійного розвитку (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2021/Programa_profesijnoho_rozvytku_vykladachiv_2021.pdf), які фактично є планами заходів з підвищення кваліфікації викладачів. Вони включають тренінги, воркшопи, вебіари з питань дистанційної освіти, використання платформи Moodle, реформування системи освіти України, забезпечення якості освіти, а також за результатами реалізації міжнародних проєктів ТНПУ. Організаторами тренінгів виступають як представники різних факультетів, кафедр та підрозділів ТНПУ, так і запрошені експерти, наприклад, А.Є.Артюхов, член Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Т.В.Фініков, президент Міжнародного фонду досліджень освітньої політики, та інші. Під час зустрічей з ЕГ було неодноразово підтверджено сприяння адміністрації ЗВО в реалізації проєктів. Зокрема, в університеті створено Центр професійного розвитку та лідерства, який з 2020 р. є учасником проєкту Британської ради в Україні “Teaching Excellence” (Програма вдосконалення викладання у вищій освіті). На зустрічі ЕГ з гарантом та адміністративним персоналом, було з'ясовано, що активна діяльність центру призупинена у зв'язку з карантинними обмеженнями. Відсутня також сторінка центру на сайті ТНПУ. Викладачі заохочуються до участі у науково-педагогічних стажуваннях, до проходження мовної практики як на базі ТНПУ, так і в інших установах (ТНЕУ, ЧНУ ім. Ю. Федьковича, ВНУ ім. Лесі Українки). Викладачі ОНП проходили стажування у закордонних закладах-партнерах, що було підтверджено відповідними сертифікатами на запит ЕГ, а саме: у Вищій лінгвістичній школі у м. Ченстохова (Польща), в Академічному товаристві Міхала Балудяньського у м. Кошице (Словаччина), в університеті імені Масарика у м. Брно (Чехія), у Вищій менеджерській школі у Легниці (Польща), в Університеті Мармара у м. Стамбул (Туреччина), в Університеті Тарту (Естонія) (див. дод. “критерій 6_стажування”). Окрім того, під час зустрічей ЕГ було продемонстровано, що Центр дистанційного навчання ТНПУ систематично проводить тренінги для викладачів щодо роботи з системою Moodle, використання ІКТ в освітньому процесі тощо. Отже, ТНПУ надає широкі можливості професійного удосконалення НПП через власні ініціативи професійного розвитку та співпрацю з іншими освітніми та науковими установами. Тематика заходів з підвищення кваліфікації викладачів охоплює як їхні наукові інтереси, так і сучасні тенденції вищої освіти, технологічний інструментарій тощо. Водночас, на думку ЕГ, системне координування цих ініціатив (напр., покладення цих функцій на створений Центр професійного розвитку та лідерства) сприяло б більш ефективній взаємодії різних підрозділів ЗВО під час організації системи заходів з професійного розвитку НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Систему стимулювання викладачів регулює “Положенням про порядок преміювання працівників ТНПУ” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/polozhennja_pro_premijuvannja.pdf), Працівникам можуть виплачуватися поточні (систематичні) премії, одноразові премії за досягнення в роботі та заохочення, не пов'язані з результатами роботи (з нагоди свят, визначних дат). Щорічно за результатами усіх видів діяльності проводиться рейтингування викладачів згідно з Положенням про рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників (<https://bit.ly/3aVXyKW>). За результатами рейтингу наприкінці року викладачі отримують премії залежно від свого місця в рейтингу. Окрім матеріального заохочення, НПП отримують відзнаки, а саме: подяки, грамоти, почесні грамоти від міських, обласних органів державної влади та Міністерства освіти і науки України. Серед викладачів, що працюють на ОНП більшість має кілька відзнак різних рівнів та неодноразово були премійовані за визначні досягнення (див. дод. “Критерій 6_моральне заохочення”). Отже, університет має дієву систему морального та матеріального стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. ОНП має потужний кадровий склад, належну відповідність дисциплін, що викладаються, академічній та професійній кваліфікації викладачів, що забезпечує досягнення цілей програми. 2. Університет має системну та чітку політику щодо стимулювання професійного розвитку викладачів, підтримки розвитку їх викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Системне координування заходів з професійного розвитку викладачів ТНПУ сприяло б більш ефективній взаємодії різних підрозділів ЗВО під час організації значної кількості ініціатив. Центр професійного розвитку та лідерства не відновив активну роботу та не має своєї сторінки на сайті ТНПУ, де були б відображені пропозиції для викладачів. Рекомендуємо сприяти відновленню та налагодженню функціонування Центру професійного розвитку та лідерства, створити його сторінку на сайті ТНПУ та розміщувати пропозиції щодо вдосконалення викладацької майстерності для викладачів ТНПУ.

Рівень відповідності Критерію 6.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

За результатами здійсненого аналізу робимо висновок, що за реалізацією ОНП стоїть потужний кадровий склад, відтак розробникам вдалося забезпечити повну відповідність викладачів освітнім компонентам та належний науковий рівень запропонованих дисциплін (підкритерій 6.1). Розроблені у ТНПУ процедури конкурсного відбору науково-педагогічних працівників є чіткими та прозорими (підкритерій 6.2). До освітнього процесу систематично долучаються представники організацій-партнерів, роботодавців (підкритерій 6.3), а також професіонали галузі (підкритерій 6.4). ТНПУ сприяє професійному розвитку своїх працівників як викладачів та науковців організаційно (підкритерій 6.5), а також шляхом матеріальних і моральних заохочень (підкритерій 6.6). Ідентифікована потреба удосконалення ефективної системи координації наявної значної кількості ініціатив ТНПУ з професійного розвитку викладачів загалом не позначається на якості ОНП “Середня освіта”, тому вважаємо недолік несуттєвим. Отже, стверджуємо про відповідність ОНП та освітньої діяльності ТНПУ вимогам Критерію 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ТНПУ має потужну матеріально-технічну базу. Під час зустрічі із адміністрацією ЗВО встановлено, що його фінансування відбувається за рахунок держбюджету України (фінансовий звіт: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/zv-ti-pro-nadkhodzhennya-ta-vikoristannya-kosht-v.php) та грантових проєктів різного спрямування. Під час онлайн огляду матеріально-технічної бази ЕГ встановлено, що фінансове, матеріально-технічне, інформаційне забезпечення освітнього процесу сприяє досягненню цілей, завдань, ПРН та є загалом достатнім для підготовки фахівців за ОНП. В структурі ТНПУ 8 навчальних корпусів, де розміщений потужний аудиторний фонд університету. Більша частина аудиторій та лабораторій обладнані мультимедійною технікою. Дизайн та меблювання усіх приміщень ЗВО здійснює самостійно шляхом реалізації студентських проєктів та роботи власних майстерень. Аспіранти та НПП користуються освітнім хабом «English Digital Space», читальною залом електронних ресурсів, конференц-залом синхронного перекладу, центром лідерства, центром освітніх та психологічних інтерактивних технологій, центром НУШ, медіа-студією, дитячими кімнатами, лаунж-зонами. На базі ТНПУ функціонують: спортивні зали (гімнастична, боротьби, мала спортивна зала, зала для занять спецгруп, зала для занять фітнесом, музритмікою та танцями), хореографічна зала, тенісні корти, стадіон, актовa зала на 650 місць, клуб успішних людей, заклади харчування (їдальня, буфети), біблійний сад, мистецька алея, музейний комплекс. Під час огляду матеріально-технічної бази зі слів ректора встановлено, та під час зустрічей з аспірантами, Радом молодих вчених і студентським профкомом було підтверджено, що аспіранти за потребою забезпечуються гуртожитками, в яких створено комфортні умови проживання. В ТНПУ функціонує наукова бібліотека (<http://www.library.tnpu.edu.ua>) з відкритим доступом до електронних ресурсів (<http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocSearchForm>) та репозитарію (<http://dspace.tnpu.edu.ua/index.jsp?locale=ua>). НПП та аспіранти мають доступ (через корпоративну пошту ТНПУ) до бібліографічних баз даних: Scopus, Web of Science та Ebscohost. Під час зустрічей ЕГ встановлено, що всі учасники освітнього процесу задоволені матеріально технічною базою ТНПУ.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

За результатами інтерв'ювання здобувачів та викладачів було встановлено, що всі учасники освітнього процесу мають безоплатний доступ до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, що є необхідними для здійснення навчальної, викладацької та наукової діяльності в рамках ОНП “Середня освіта”. Зокрема забезпечено безкоштовний доступ до інформаційних ресурсів (електронне освітнє середовище Moodle: <https://elr.tnpu.edu.ua>), система мережі Інтернет (два незалежні канали Інтернет зв'язку, Wi-Fi – покриття всієї території ЗВО) до періодичних фахових/наукових видань, фондів та електронних каталогів бібліотеки (<http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocSearchForm>), та безкоштовного доступу (через корпоративну пошту ТНПУ) до бази даних Scopus (<https://access.clarivate.com/login?app=wos&alternative=true&shibShireURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F%3Fauth%3DShibboleth&shibReturnURL=https:%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F&roaming=true>), Web of Science (<https://www.eurekaselect.net>) та Ebscohost (<http://search.ebscohost.com/>) необхідних для навчання, викладання та наукової діяльності.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У процесі онлайн огляду приміщень та онлайн зустрічей зі здобувачами ТНПУ, гарантом ОНП та представниками адміністрації ТНПУ було встановлено, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Питання безпеки освітнього середовища регламентують р. 3. «Безпека праці та життєдіяльності працівників» Колективного договору ТНПУ (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/kolektyvnyj_dohovir.pdf), «Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в ТНПУ» (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Polozhennja_pro_orh_pra.pdf), Наказ №240 від 12.09.2018 р. Про створення постійно-діючої комісії з перевірки знань працівників університету з питань охорони праці та та безпеки життєдіяльності (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/nakaz_240.pdf). Встановлено, що усі НПП, здобувачі проходять інструктажі з охорони праці, протипожежної безпеки. Під час зустрічей з адміністрацією ЗВО, НПП, здобувачами та представниками структурних підрозділів (зокрема, інженером з охорони праці) цей факт був підтверджений. Під час зустрічей із адміністрацією ТНПУ, НПП, здобувачами, представниками структурних підрозділів та огляду матеріально-технічної бази встановлено, що у всіх приміщеннях присутні інструктажі з техніки безпеки, вогнегасники, схеми евакуації. Отже, санітарно-технічний стан усіх навчальних приміщень ТНПУ відповідає вимогам чинних норм і правил експлуатації. Відповідно до вимог Кодексу Цивільного захисту України і інших нормативно правових актів України з питань цивільного захисту в ТНПУ створено Комісію з незвичайних ситуацій в ТНПУ (Наказ №3 від 10.01.2020 р. Про організацію і ведення Цивільного захисту в університеті: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/Nakaz_N%3_vid_10_01_2020_r_Pro_orhanizatsiui_i_vedennia_Tsyvilnoho_zakhystu_v_universyteti.pdf). Якісне та доступне для здобувачів харчування пропонує система буфетів, їдалень розташованих на території Університету. Під час зустрічі із здобувачами, Радою молодих учених, структурними підрозділами ЕГ встановлено, що з метою виявлення потреб та інтересів аспірантів Центром моніторингу забезпечення якості освіти ТНПУ проводить опитування. За результатами опитування 2020 р. (див. дод. «Критерій 8. Результати опитувань») встановлено, що рівень задоволеності здобувачів вищої освіти ОНП якістю освітнього середовища складає 100 %. Результати аналізу й зіставлення даних, отриманих під час інтерв'ювання фокус-груп, віртуальний огляду матеріально-технічної бази, дають підстави для висновку про відповідність освітньої діяльності ТНПУ цьому підкритерію.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

За результатами інтерв'ювання здобувачів, Ради молодих учених, студентського профкому, НПП та представників структурних підрозділів, ЕГ було встановлено, що у ТНПУ всебічну освітню, інформаційну та консультативну підтримку аспіранти можуть одержати від відділу аспірантури і докторантури, гаранта ОНП, НПП, наукового керівника, Ради молодих учених, Бюро кар'єри, відділу у справах молоді, відділу міжнародних зв'язків. На соціальну-психологічну підтримку здобувачів ОНП спрямована діяльність Психологічної служби (<https://spstnpu.blogspot.com>), мета якої полягає в психологічному супроводі навчально-виховного процесу та реалізації низки заходів профілактичного, корекційного та навчально-просвітницького характеру, та Інклюзивно-ресурсний центр (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/polozhennia_pro_resursnyi_tsentr_inkliuzyvnoi_osvity.pdf), який здійснює індивідуальне, групове консультування здобувачів із особливими освітніми потребами. Поширення інформації для здобувачів вищої освіти з інших освітніх питань здійснюється з використанням платформи Moodle (<https://elr.tnpu.edu.ua>), офіційного сайту ТНПУ (<http://tnpu.edu.ua>). Актуальна інформація щодо освітньої, міжнародної, наукової діяльності, важливі події із життя університету, анонси подій та заходів висвітлюються на сайті ЗВО та на електронних сторінках в соцмережах: Facebook (<https://www.facebook.com/TNPU.news/>), Instagram (<https://www.instagram.com/tnpu.official/>), електронні скриньки довіри (antykonflikt@tnpu.edu.ua, pravo@tnpu.edu.ua). В ТНПУ активно функціонує Рада молодих учених (<http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/rada-molodikh-vchenikh/>); телеграм: <https://t.me/radamolodykhtnpu>; Фейсбук: <https://www.facebook.com/groups/904724986928500/?ref=share>), роботу якої регламентує «Положення про Раду молодих учених» (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/Polozhennja_pro_radu_molodyh_vchenyh.pdf). Рада представляє інтереси аспірантів, забезпечуючи інформаційну, соціальну та організаційну підтримку. Під час зустрічі здобувачі вищої освіти засвідчили належний рівень організаційної, освітньої, інформаційної, консультативної, соціальної та психологічної підтримки з боку ЗВО.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Питання щодо створення достатніх умов для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами у ТНПУ регулюють: «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення» (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Poriadok_suprovodu_osib_z_invalidnistiu_ta_inshykh_malomob_ilykh_hrup_naselennia.pdf). У Порядку чітко регламентовані та розділені основні функції між відповідальними працівниками за супровід (п. 3). У Правилах прийому на навчання до ТНПУ (п. 8. «Спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти») (http://tnpu.edu.ua/abiturient/pdf/2021/Pravyla_pryiomu.pdf)

визначено спеціальні умови участі в конкурсному відборі осіб з особливими освітніми потребами. З 2018 р. в ТНПУ функціонує «Інклюзивно-ресурсний центр ТНПУ» (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/polozhennia_pro_resursnyi_tsentr_inkliuzyvnoi_osvity.pdf), який здійснює індивідуальне, групове консультування здобувачів із особливими освітніми потребами та викладачів щодо організації інклюзивної форми навчання, проведення аудиту доступності освітніх послуг в ТНПУ, їх модифікація, адаптація. Під час зустрічей із структурними підрозділами, адміністрацією факультету і університету, а також онлайн огляду матеріально-технічної бази встановлено, що в ТНПУ створено умови для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами. За підтримки Британської ради реалізовано проєкт щодо оформлення корпусів пандусами, сигнальними обмежувальними стрічками, розміщення спеціальних табличок зі шрифтом Брайля. Оснащують вбиральні та відбувається реконструкція ліфтів для осіб з особливими потребами. Зазначеної категорії осіб на ОНП немає.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедура вирішення конфліктних ситуацій у ТНПУ врегульована: «Положенням щодо врегулювання конфліктних ситуацій» (<https://cutt.ly/zRoE6mc>), Кодексом академічної доброчесності (<https://cutt.ly/DRoRqJY>), Кодексом корпоративної культури (<https://cutt.ly/bRoRr24>), «Положенням про запобігання і виявлення плагіату ...» (<https://cutt.ly/xRoRuNc>), «Положенням про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами» (<https://cutt.ly/nRoRaOt>). В ТНПУ відповідно до ЗУ «Про запобігання корупції», затверджено «Антикорупційну програму на 2021 р.» (<https://cutt.ly/gRoRjiS>). Контроль за дотриманням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів та Антикорупційної програми здійснює уповноважена особа («Положення про уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції»: <https://cutt.ly/xRoRzUM>). Процедуру розгляду скарг, пов'язаних з корупцією описано у «Порядку прийняття та розгляду повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень» (<https://cutt.ly/MRoRcoN>). Подати скаргу можна через спеціальну телефонну лінію: 43-60-85 або офіційний сайт ТНПУ у розділі «Антикорупційна діяльність» за формою «Повідомити про корупцію» (<https://cutt.ly/vRoRvgV>). Під час онлайн зустрічі зі здобувачами, НПП та керівництвом ЗВО і факультету іноземних мов було з'ясовано, що у разі виникнення конфліктних ситуацій учасники освітнього процесу мають право звернутись до керівництва ЗВО чи керівників структурних підрозділів, профспілкової організації, Ради молодих учених, студентського уряду, на спеціальну телефонну лінію або до відповідальної особи за моніторинг та врегулювання конфліктів в університеті. Вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальним домаганням, чи дискримінацією серед учасників освітнього процесу регулює «Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій у ТНПУ» (р. IV. Відповідальність та врегулювання конфліктної ситуації) (<https://cutt.ly/1RoRneU>), у якому прописано процедуру розгляду скарг, пов'язаних з конфліктними ситуаціями (4.2. «Методи реагування на конфліктні ситуації...»). Після надходження скарги від учасників освітнього процесу керівником структурного підрозділу здійснюється: «бесіда з конфліктуючими сторонами з метою визначення причин та сутності конфліктної ситуації; ініціювання створення тимчасової спеціальної комісії; інформування органів внутрішніх справ; інформування учасників конфліктної ситуації про висновки ТСК; контроль за дотриманням запропонованих висновків та рішень тимчасової спеціальної комісії». На офіційному сайті ТНПУ у розділі «Моніторинг та врегулювання конфліктів» Відділ у справах молоді проводить опитування щодо моніторингу та виявлення конфліктних ситуацій (<https://cutt.ly/mRoR2QP>), та опитування, що стосується конфліктних ситуацій та булінгу (<https://cutt.ly/dRoR3xO>). Під час зустрічі із здобувачами ЕГ встановлено, що вони проінформовані щодо реалізації механізму Положень, та підтвердили, що зазначених випадків на ОНП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ТНПУ має потужну матеріально-технічну базу (освітній хаб «English Digital Space», читальний зал електронних ресурсів, конференц-зал синхронного перекладу, центр лідерства, центр освітніх та психологічних інтерактивних технологій, центр НУШ, медіа-студія, дитячі кімнати, лаунж-зони тощо), яка формує для здобувачів та співробітників університету комфортний освітній простір.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Наявні фінансові, матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення ОНП (підкритерій 7.1), можливість безоплатного доступу викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів (підкритерій 7.2), систематичне здійснення заходів із гарантування безпечного для життя і здоров'я здобувачів та працівників ЗВО освітнього середовища, яке дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси (підкритерій 7.3), наявність різних видів підтримки здобувачів (підкритерій 7.4), пристосованість навчальних корпусів до потреб осіб з особливими освітніми потребами (підкритерій 7.5), а також розроблені політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (підкритерій 7.6) дозволяє стверджувати про зразкове виконання вимог Критерію 7. Враховуючи відсутність недоліків та наявність зразкових практик, а саме: екосистеми SMART-TNPU, використання новітнього освітнього обладнання і двох оптоволоконних мереж в Університеті, які забезпечують якісну організацію освітнього процесу, ЕГ дійшла висновку, що ОНП та освітня діяльність за нею відповідають Критерію 7 за рівнем А.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процес розроблення, затвердження, моніторинг та перегляд ОП врегульовано наступними нормативними документами ЗВО: “Положенням про розроблення і супроводження освітніх програм у ТНПУ” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2021/Polozhennia_pro_systemu_vnutrishnoho_zabezpechennia_yakosti.pdf), “Положенням про організацію освітнього процесу” (<https://cutt.ly/vRoENVs>) та “Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти” (<https://cutt.ly/YRoE1E1>). Зміни та доповнення ОНП: 1) 2017 р.: внесено зміни у формулювання ПРН13; заміна окремих ОК вибіркового блоку з «Проблеми міжкультурної комунікації і методики навчання мов» на «Проблеми міжкультурної комунікації і навчання іноземних мов у світовому просторі»; зміна назви вибіркового компонента; змінено назву асистентської практики на науково-педагогічну і збільшити кількість кредитів ЄКТС з 6 до 9 кредитів; зменшено кількість кредитів ЄКТС дисципліни «Організація наукової діяльності» з 8 до 5; 2) 2018 р. (Протокол №1 від 18.02.2019 р. див. запит): внесено зміни до назви ОК основного блоку з «Проблеми міжкультурної комунікації і методики навчання мов» на «Методологія наукового дослідження з методики навчання іноземних мов», вибіркового блоку «Науково-методичні основи створення підручників з іноземних мов і культур» на «Методика розробки сучасного НМК з іноземної мови для ЗЗСО»; зменшено з 6 до 3 кредитів ЄКТС ОК «Педагогічна антропологія»; 3) 2019 (Протокол №2 від 17.02.2020 р.): доповнено перелік ПРН: ПРН 13; збільшено з 15 до 18 кредитів ЄКТС вибіркового компонента ОНП; розширено перелік дисциплін вибіркового компонента професійної підготовки; оновлено назву ОК основного блоку «Теоретичні засади реалізації дослідження з методики навчання мов» на «Методологія наукового дослідження з методики навчання іноземних мов», вибіркового блоку «Науково-методичні основи створення підручників з іноземних мов і культур» на «Методика розробки сучасного НМК з іноземної мови для ЗЗСО»; зменшено з 6 до 3 кредитів ЄКТС ОК «Педагогічна антропологія»; 4) 2020 (Протокол №3 від 15.02.2021 р.): введено дисципліну у вибіркового блоку ОНП «Вчитель іноземних мов Нової української школи». Під час зустрічі із стейкхолдерами ЕГ встановлено, що з Проектом ОНП вони могли ознайомитися на офіційному сайті ТНПУ (<https://cutt.ly/5RoEZch>), а зауваження і пропозиції до Проекту ОНП подавали за допомогою форми (https://docs.google.com/forms/d/15UpjV7FsaCQFFrQTeLS81uESX66bp82EpyfdtjBWJrA/viewform?edit_requested=true), або безпосередньо під час засідань Програмної ради, та робочої групи. Отже, історія удосконалення ОНП засвідчує послідовне дотримання визначених у ЗВО процедур оновлення освітніх програм.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Залучення здобувачів до процесу періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості відбувається відповідно до “Положення про розроблення і супроводження освітніх програм ТНПУ” (<https://cutt.ly/WRoTTgs>), та “Положення про стейкхолдерів освітніх програм” (П. 3.3: <https://cutt.ly/kRoTUwn>). Під час зустрічей із аспірантами, Радою молодих учених, студентським профкомом, адміністрацією ЗВО, структурними підрозділами ЗВО встановлено, що аспіранти беруть участь в обговореннях ОНП під час проміжної, річної атестації на засіданнях кафедр, до яких закріплені; під час засідання робочої групи, до якої входять усі здобувачі ВО ОНП; Програмної ради зі спеціальності 014 Середня освіта, до складу якої входить аспірантка ОНП, та під час анонімних опитувань на платформі електронного навчання ТНПУ в Moodle, та на сторінці Ради молодих учених: <https://cutt.ly/PRoTIWa>. Встановлено, що аспіранти під час засідання Робочої групи та Програмної ради пропонували: розширення можливостей неформальної освіти; збільшення можливості академічної мобільності третього рівня вищої освіти (доктора філософії) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 «Середня освіта»; рекомендували для читання вибіркового компонента залучати провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців; посилення практичної підготовки та забезпечення більш повноцінної підготовки здобувачів до педагогічної діяльності. ЕГ пересвідчилася, що студентське самоврядування та Рада молодих учених Університету плідно співпрацює з адміністрацією Університету, до їх думки дослухаються, пропозиції підтримують. Згідно з «Положенням про Раду молодих учених» (П.3-4: <https://cutt.ly/FRoTOJ8>) представники Ради молодих учених беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи; у заходах щодо

забезпечення якості вищої освіти та академічної доброчесності; делегують своїх представників до Вчених рад факультетів та Університету. Під час зустрічі зі студентським самоврядуванням була підтверджена інформація про залучення їх до участі в діяльності університету, вчених рад факультетів, вченої ради університету. Представники Ради молодих учених повідомили, що Центр якості освіти залучає їх до перегляду та складання питань для опитування здобувачів вищої освіти. Наприклад, нещодавно Рада залучалася до перегляду «Опитування для студентів, магістрантів, аспірантів щодо якості освітнього процесу», в результаті якого було зменшено кількість питань з 20 до 10.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Відповідно до пп. 4.4. «Положення про розроблення і супроводження освітніх програм», (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2021/Polozhennia_pro_rozroblennia_i_suprovodzhennia_osvitnikh_program_u_TNPU.pdf) одна із підстав для перегляду ОП – запит стейкхолдерів і суспільства. В ТНПУ створено Раду стейкхолдерів (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/rada-steykholder-v.php), роботу якої регламентує «Положення про стейкхолдерів освітніх програм» (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Polozhennia_pro_steykholderiv_osvitnikh_program.pdf). Під час зустрічі з роботодавцями було з'ясовано, що до процесу розробки та оновлення ОП долучалися: Павліще Д. - була внесена пропозиція, щодо зміни назви асистентської практики на науково-педагогічну і збільшення її обсягу з 6 до 9 кредитів ЄКТС; Дроздова І.П. - у 2018 р. внесла пропозицію змінити назву ОК з «Поєднання методів навчання іноземних мов» на «Еклектизм у методиці навчання іноземних мов» та додати змістовий модуль «Використання еклектичного підходу у методиці навчання іноземних мов, та у 2019 р. запропонувала вивчення ВК «Інтегроване навчання у середній школі в умовах дистанційної/змішаної освіти», «Формування у школяра умінь XXI ст. засобами іноземної мови»; Уруська Л. В. - внесла пропозицію ввести дисципліну у вибірковий блок ОП «Вчитель іноземних мов Нової української школи»; випускниця ОП Гоменюк О. Я. висловила пропозицію активізувати вміння здобувачів презентувати результати своїх досліджень у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science. Під час зустрічі ЕГ із роботодавцями всі учасники підтвердили, що були присутні на Програмних радах де приймали участь в періодичних обговореннях ОП, проходять анкетування на офіційному сайті ТНПУ за формою «Анкета для стейкхолдерів освітніх програм» (<https://docs.google.com/forms/d/15UpjV7FsaCQFFrQTeLS81uESX66bp82EpyfdtjBWJrA/viewform>), або отримують анкети особисто від гаранта ОП, та можуть ознайомитися з проектом ОП (діючою ОП) і залишити свої рекомендації та зауваження.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В ТНПУ є практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. На офіційній сайті ТНПУ є розділи «Відомі випускники» (<http://tnpu.edu.ua/about/vypuskniki/znani-vipuskniki.php>). В ЗВО функціонує Бюро кар'єри (<http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/byuro-kar-ri.php>), яке відповідальне за збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників, проведення зустрічей із роботодавцями, успішними випускниками з метою адаптації ОП до реальних потреб ринку праці, та проводить анкетування випускників (<http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/monitoring/anketuvannya.php>). В ТНПУ створено Асоціацію випускників (<http://tnpu.edu.ua/about/vypuskniki/asotsiatsiia-vypusknikyiv.php>), мета якої обміну досвідом та популяризації педагогічної освіти. Крім того, створено приватну спільноту у Facebook: <https://www.facebook.com/Асоціація-випускників-ТНПУ-107743034212399/>. Вступити до Асоціації випускників можна, заповнивши анкету, яка знаходиться на офіційному сайті ТНПУ у розділі «Асоціацію випускників» за посиланням <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc6rnHxhdGsBGV2ZXvbud7EozIY6M7y2p8d4PGa4iR-dhbow/viewform>. Між ЗВО та Асоціацією випускників підписаний «Меморандум про співпрацю» (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/memorandum_pro_spiivpratsju.pdf). Під час зустрічі зі стейкхолдерами була присутня випускниця ОП (захист у 2020, на 4-му році навчання), та випускниця аспірантури ТНПУ, що навчалася до запровадження ОП, які зазначили, що ТНПУ підтримує зв'язків із випускниками.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Під час зустрічей з адміністрацією ЗВО, НПП, допоміжними структурними підрозділами та за результатами аналізу нормативної бази ТНПУ ЕГ встановлено, що в ТНПУ створено інституційну модель системи управління якістю освітньої діяльності яка складається з 5 рівнів, на кожному з яких відбувається моніторинг окремих аспектів (http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/monitoring/Instytutsiina_model_systemy_vnutrishnoho_zabezpechennia_iakosti_TNPU.pdf). Перегляд ОП третього рівня вищої освіти з метою їх удосконалення та запровадження нових форм і методів освітнього процесу в аспірантів регламентує «Положення про внутрішнє забезпечення якості вищої освіти ТНПУ» (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_systemu_vnutrishnoho_zabezpechennia%20yakosti.pdf), та «Положенням про розроблення і супроводження освітніх програм у ТНПУ»

(http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2021/Polozhennia_pro_rozroblennia_i_suprovodzhennia_osvitnikh_prohram_u_TNPU.pdf). Моніторинг освітньої діяльності, збір та аналіз інформації, необхідної для ефективного адміністрування ОНП, оцінювання якості освітньої діяльності структурних підрозділів та успішності ОП, моніторинг діяльності факультетів із питань забезпечення якості освіти здійснюється відповідно до “Положення про стейкхолдерів освітніх програм” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Polozhennia_pro_steikholderiv_osvitnikh_prohram.pdf), “Положення про розроблення і супроводження освітніх програм у ТНПУ” (Комісія з внутрішнього забезпечення якості освіти (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Komisija_monitoring.pdf). Відповідальність за здійснення окреслених процедур (п. 1.7-1.8): http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2021/Polozhennia_pro_rozroblennia_i_suprovodzhennia_osvitnikh_prohram_u_TNPU.pdf) покладено на гарант ОП, Програмну раду та Комісію з внутрішнього забезпечення якості освіти університету і факультетів. Встановлено, що здобувачі після завершення курсу навчання кожної дисципліни проходять опитування щодо оцінки якості її викладання. Результати опитування здобувачів обговорюють на засіданні кафедри. Встановлено, що за результатами рейтингового оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників у 2019-2020 н.р., двоє викладачів з робочої групи ОНП входять у топ-5 рейтингу ЗВО. Під час зустрічей з адміністрацією ЗВО, НПП, допоміжними структурними підрозділами, аспірантами встановлено, що в ТНПУ чітко функціонує вибудована вертикаль забезпечення якості, розподіл відповідальності за забезпечення якості та налагоджена тісна співпраця між адміністрацією і структурними підрозділами щодо своєчасного реагування на пропозиції та зауваження щодо освітньої діяльності.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОНП “Середня освіта” проводиться вперше. Однак станом на сьогодні в Університеті вже було здійснено акредитаційну експертизу низки освітніх програм, зокрема ОНП «Освітні, педагогічні науки» та «Професійна освіта». Серед рекомендацій Національного агентства за результатами акредитаційних експертиз було надано, зокрема, такі: 1) «Поширювати практику надання додаткової постійної чи тимчасової підтримки для всіх осіб з особливими освітніми потребами». Встановлено, що у ТНПУ функціонує «Інклюзивно-ресурсний центр ТНПУ»

(http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/polozhennia_pro_resursnyi_tsentr_inkliuzyvnoi_osvity.pdf), який здійснює індивідуальне, групове консультування здобувачів із особливими освітніми потребами та викладачів щодо організації інклюзивної форми навчання, проведення аудиту доступності освітніх послуг в ТНПУ, їх модифікація, адаптація; 2) «Удосконалити структуру сайту» - під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ встановлено, що на 2022 рік заплановано виділення коштів та розроблення нового офіційного сайту ТНПУ. Також гарант ОНП повідомила, що ЗВО швидко реагує на рекомендації за результатами акредитаційних експертиз, їх обговорюють на вченій раді університету, та в короткі терміни виправляють недоліки.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У п. 3 “Стратегії розвитку ТНПУ на 2015-2025 рр.” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2015/strategija_rozvytku_TNPU.pdf) першим завданням зазначено «здійснення внутрішньої модернізації, структурної перебудови університету, підвищення якості підготовки фахівців відповідно до змін у системі вищої освіти України» (тобто питання є пріоритетним для ЗВО). На сьогодні в університеті є чіткий розподіл функцій і повноважень структурних підрозділів, які беруть участь у забезпеченні якості. Під час зустрічей підтверджено, що адміністрація ЗВО, структурні підрозділи ЗВО звертають достатню увагу культурі якості. Здійснюється моніторинг якості освіти на різних рівнях. Із зустрічі з керівництвом ТНПУ та співробітниками структурних підрозділів встановлено, що є чітке розуміння, що вже зроблено і які подальші кроки мають бути зроблені. Постійний контроль за якістю освітнього процесу покладено на кафедри, факультети, програмні ради, студентський уряд, Раду молодих учених та структурні підрозділи (Центр забезпечення якості освіти, відділ аспірантури і докторантури, навчально-методичний відділ; науковий відділ, Центр дистанційного навчання, Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Відділ у справах молоді, Приймальна комісія, Бюро кар’єри). Під час зустрічей з адміністрацією ЗВО, НПП, допоміжними структурними підрозділами, та аналізу нормативної бази ТНПУ ЕГ встановлено, що в ТНПУ створено інституційну модель системи управління якістю освітньої діяльності яка складається з 5 рівнів функціонування системи забезпечення якості освіти, на кожному з яких відбувається моніторинг окремих аспектів: (http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdzily/monitoring/Instytutsiina_model_systemy_vnutrishnoho_zabezpechennia_iakosti_TNPU.pdf). Отже, в ТНПУ формується культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОНП. Водночас зауважимо, що попри продемонстроване реальне функціонування ВСЗЯО у ТНПУ окремі аспекти потребують удосконалення: - потребує більш чіткого унормування розподіл відповідальності та координування роботи таких органів, як університетська Комісія із забезпечення якості освіти, факультетські комісії, їхня взаємодія із Радою роботодавців та програмними радами. Потребує унормування періодичності роботи згаданих органів (попри визначену періодичність засідань ПР двічі на рік (п. 4 “Положення про СВЗЯО”) надані ЕГ для ознайомлення документи (див. дод. “Критерій 8. Протоколи”) свідчать, що засідання Програмної ради ОНП відбувалось один раз на рік та передувало оновленню ОНП; - визначена у “Положенні про розроблення і супроводження ОП” процедура розроблення (пп. 3.3) та перегляду (пп. 4.5) ОП не окреслює ролі університетської та факультетської комісії із ЗЯО,

а також програмних рад. Водночас ЕГ було з'ясовано фактичну долученість згаданих органів та їхню значну роль у процедурі оновлення ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. У ТНПУ розроблена та впроваджена інституційна модель системи внутрішнього забезпечення якості освіти. 2. Зауваження та пропозиції системи зовнішнього забезпечення якості беруться до уваги, аналізуються і отримують оперативну реакцію.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Ефективне функціонування системи внутрішнього забезпечення якості освіти ТНПУ потребує більш чіткого врегулювання зони відповідальності та взаємодії усіх її складових. Рекомендуємо чітко окреслити у внутрішніх нормативних документах розподіл відповідальності та координування роботи таких органів, як університетська Комісія із забезпечення якості освіти, факультетські комісії, форми їхньої взаємодії із Радою роботодавців та програмними радами; відобразити у внутрішніх нормативних документах фактичну роль університетської та факультетської комісій із забезпечення якості вищої освіти, а також програмних рад.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ТНПУ послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми (підкритерій 8.1). Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучаються до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери (опитування, участь в роботі Робочих груп та Програмних рад) (підкритерій 8.2). У ТНПУ встановлено тісний зв'язок із роботодавцями (створено Раду роботодавців), вони залучаються до розробки, перегляду ОНП, зацікавлені у випускниках і готові долучитись до проведення аудиторних занять (підкритерій 8.3), налагоджено шляхи взаємодії з випускниками через Асоціацію випускників (підкритерій 8.4). Зауваження та пропозиції, отримані в межах здійснення процедур внутрішнього (підкритерій 8.5) та зовнішнього забезпечення якості (підкритерій 8.6) беруться до уваги, аналізуються і отримують оперативну реакцію. Загалом у ТНПУ проводиться робота із формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти і на період до 2025 р. це питання є пріоритетним для Університету (підкритерій 8.7). Тому вважаємо, що ОНП Середня освіта третього рівня вищої освіти та освітня діяльність за нею відповідає вимогам Критерію 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу в ТНПУ, визначені: - Статутом ТНПУ; - «Правилами внутрішнього трудового розпорядку»; - «Положенням про організацію освітнього процесу»; - «Положенням про підготовку фахівців із застосуванням дуальної форми здобуття освіти»; - «Положенням про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором»; - «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність»; - «Положенням про перезарахування результатів навчання»; - «Положенням про підготовку науково-педагогічних та наукових кадрів в аспірантурі і докторантурі»; - «Положенням про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти»; - «Положенням про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти» тощо. Ці документи знаходяться у вільному доступі з посиланнями на них на офіційному сайті ТНПУ: (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/index.php). Експертною групою було проаналізовано зміст означених документів і встановлено, що в них визначено: права та обов'язки університету (як юридичної особи публічного права), ректора, членів наглядової та вченої ради Університету, членів трудового колективу (науково-педагогічних, наукових, педагогічних та інших працівників), здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в Університеті; форми навчання і форми організації освітнього процесу із зазначенням в них функцій учасників

освітнього процесу; перелік процедур і учасників системи забезпечення якості освітнього процесу. Під час зустрічей із адміністративним персоналом, здобувачами вищої освіти, Радою молодих вчених та стейкхолдерами, ЕГ встановлено, що правила та процедури щодо організації освітнього процесу є доступними для всіх його учасників під час реалізації ОНП. Здобувачі та НПП обізнані з нормативною базою щодо прав та обов'язків.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Під час зустрічі із стейкхолдерами ЕГ встановлено, що з Проектом ОНП “Середня освіта” вони могли ознайомитися на офіційному сайті ТНПУ (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/PhD/onp_014.php), а зауваження і пропозиції до Проекту ОНП подавали за допомогою форми, розміщеної за посиланням: https://docs.google.com/forms/d/15UpjV7FsaCQFFrQTeLS81uESX66bp82EpyfdtjBWJrA/viewform?edit_requested=true.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному сайті ТНПУ розміщено освітньо-наукову програму (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/PhD/onp_014.php), силабуси дисциплін (<http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/014.php>), каталог вибіркових дисциплін (http://tnpu.edu.ua/navchannya/dystsypliny/PhD/kataloh_014.pdf). Під час аналізу змісту офіційного сайту ТНПУ (<http://tnpu.edu.ua>) експертна група впевнилася, що інформація про цілі, очікувані результати навчання та компоненти ОНП, розміщеної на сайті (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/PhD/onp_014.php), співпадає з відповідними складовими ОНП, поданої до акредитації. Інформація щодо викладацького складу кафедри іноземних мов розміщена на сторінці Кафедри за посиланням: <http://tnpu.edu.ua/faculty/inozemnimovy/kafinmov.php>. Інформація щодо аспірантів розміщена на сторінці відділу аспірантури й докторантури у розділі «Аспіранти і докторанти» за посиланням: <http://tnpu.edu.ua/naukova-roboata/asp-ranti-doktoranti.php>. Достатність обсягу інформації про ОНП була підтверджено здобувачами освіти та гарантом ОНП на зустрічах з ними експертної групи.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими і зрозумілими. Проект і діючі ОНП та інформація щодо них розміщуються на офіційному сайті Університету, завдяки чому стейкхолдери мають можливість брати участь в їх розробці та вдосконаленні. Документи, що регулюють освітній процес, є чіткими та зрозумілими.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, загалом є чіткими і зрозумілими, доступними для них, процедур послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Проект ОНП “Середня освіта” розміщено на офіційному сайті ТНПУ, є можливості для отримання зауважень та

пропозицій до Проєкту та чинних ОНП. Обсяг інформації про ОНП, яка розміщена на офіційному сайті ТНПУ, є достатнім для інформування зацікавлених сторін. Отже, ЕГ вважає, що ОНП “Середня освіта” та освітня діяльність за нею загалом відповідають вимогам Критерію 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад’юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст ОНП (у редакції 2021 р.) відповідає вимогам, визначеним у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (Постанова КМУ № 261 від 23.03.2016 р.). Простежуємо включення до нормативної частини ОНП усіх чотирьох складових підготовки доктора філософії: здобуття глибоких знань із спеціальності забезпечено ОКЗ-5, ОКП-2, ОКП-3 в обсязі 10 кредитів ЄКТС; оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду забезпечено ОКЗ-3 обсягом 6 кредитів ЄКТС; набуття універсальних навичок дослідника забезпечено ОКЗ-4 і ОКП-1 в обсязі 9 кредитів ЄКТС; здобуття мовних компетентностей забезпечено ОКЗ-1 та ОКЗ-2 в обсязі 8 кредитів ЄКТС. Загальні обсяги відповідних ОК в ОНП відповідають рекомендованим у Порядку (у редакції 2016 р.). Підготовка до майбутньої викладацької діяльності здійснюється передусім через практичну підготовку (“Науково-педагогічна практика”) обсягом 9 кредитів ЄКТС, яка спрямована на становлення здобувача вищої освіти як науково-педагогічного працівника високої кваліфікації. Підготовка до роботи в міжнародному науковому середовищі відбувається як через значну увагу ОНП до формування мовної компетентності (“Професійно орієнтоване спілкування...”), “Академічне письмо...”), так і через включення освітніх компонентів, тематика яких пов’язана із реалізацією міжнародних проєктів (напр., “Проблеми міжкультурної комунікації і навчання іноземних мов у світовому просторі”). Розвиток мовних компетентностей логічно пов’язаний із підготовкою до автономної наукової діяльності поза академічним середовищем. Зокрема, обов’язковий ОК “Методологія наукового дослідження з методики навчання іноземних мов” може бути доповнений запропонованими вибірковими дисциплінами, напр.,: “Управління науковими проєктами”, яка дозволить набуття знань з проєктного менеджменту; “Математичні та статистичні методи аналізу результатів педагогічного дослідження”, яка дозволить розвинути здатність здійснювати статистичну обробку результатів проведених досліджень тощо. Перелік вибіркових ОК періодично розширюється відповідно до ідентифікованих за результатами моніторингу потреб здобувачів вищої освіти та організацій-партнерів в Україні та світі. Зауважимо, що у зв’язку із обмеженим контингентом на ОНП фактично вдається забезпечити індивідуальний підхід до вибору здобувачами дисциплін, який уможливорює максимальний зв’язок обраних дисциплін із науковими інтересами аспірантів. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі ОНП підтвердили можливість максимального врахування їхніх наукових інтересів під час вибору ОК. Отже, можемо стверджувати про відповідність змісту ОНП науковим інтересам здобувачів вищої освіти, а також спроможність ОНП забезпечити повноцінну підготовку аспірантів до майбутньої наукової та викладацької діяльності як в українському, так і в закордонному академічному середовищі.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад’юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

ЕГ здійснила аналіз публікаційної активності наукових керівників аспірантів ОНП. Результати аналізу відповіді гаранта на запит ЕГ дають підстави стверджувати, що наукова діяльність здобувачів відповідає науковим здобуткам керівників та спеціальності 014 “Середня освіта”. Так, тема дисертації здобувачки 4-го року навчання Дячук Н.М. - “Формування англомовної аудитивної компетентності учнів старших класів загальноосвітньої непрофільної школи”, науковий керівник - Морська Л.І. Тема дисертації здобувачки 4-го року навчання Власюк І.В. - “Методика формування англомовної компетентності у читання в учнів старших класів загальноосвітньої школи засобами інноваційних технологій”, науковий керівник - Морська Л.І. Професор Морська Л.І. має публікації з питань педагогічних та лінгвістичних аспектів комунікації українських школярів у соціальних мережах, навчання учнів середньої школи у безпечному середовищі, формування комунікативної компетентності, навчання іншомовних комунікативних стратегій, застосування дидактичних засобів формування англомовної компетентності, когнітивного підходу у навчанні читанню (див. додатки “критерій 10 публікації Морська / Власюк”, “критерій 10 публікації Морська / Дячук”). Тема дисертації здобувачки 2-го року навчання Триюди Л.О. - “Формування умінь і навичок усного публічного мовлення ЗЗСО”, науковий керівник - Палихата Е.Я. Професор Палихата Е.Я. має публікації з питань риторизації в системі педагогічної освіти, формування комунікаційної компетенції нейролінгвістичного програмування риторичної логосфери студентів, риторичних аспектів вивчення мов в загальноосвітній школі, різних аспектів навчання красномовства (https://scholar.google.com.ua/citations?user=FZ_7Mc8AAAAJ&hl=uk). У здобувачки 1-го року навчання Кодлюк Л.І. (науковий керівник - Терещук Г.В.) ще немає затвердженої теми дисертації. Отже, у наукових керівників наявні публікації, які відповідають темам досліджень здобувачів.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики

аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ЕГ встановлено, що ТНПУ забезпечує здобувачів можливістю проведення науково-педагогічних досліджень та апробації їх результатів. Огляд матеріально-технічної бази засвідчив, що університет має сучасні приміщення, необхідні ресурси, доступ до наукометричних баз, мережі інтернет для проведення досліджень. Університет створює можливості апробації результатів досліджень аспірантів через проведення науково-практичних конференцій. Щорічно в ТНПУ проводиться низка наукових, науково-практичних заходів міжнародного та всеукраїнського рівня, в яких аспіранти можуть брати участь. Так, у 2020 році в університеті було проведено 20 конференцій, серед яких було декілька таких, що відповідають напрямку досліджень здобувачів ОНП “Середня освіта”: “Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання”, “Професійна компетентність учителя Нової української школи: формування, розвиток та удосконалення”, “Мова, освіта, наука в контексті міжкультурної комунікації”, “Актуальні проблеми лінгводидактики в сучасному освітньому середовищі”, “Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи”. Аспіранти мають можливість публікувати результати своїх дисертаційних досліджень у збірниках матеріалів конференцій, у збірнику наукових праць категорії Б “Наукові записки ТНПУ. Серія: Педагогіка” (<http://nzp.tnpu.edu.ua/>), у інших виданнях ТНПУ, як-от: “Studia methodologica”, “Україна–Європа–Світ”, “Social work and education”. Специфіка тем дисертаційних досліджень здобувачів ОНП “Середня освіта” вимагає проведення педагогічного експерименту у закладах середньої освіти. Наукові керівники на зустрічі з ЕГ повідомили, що вони всіляко сприяють підготовці та організації проведення експериментальної роботи аспірантами, а саме: допомагають скласти програму експерименту, встановити контакти з керівниками та вчителями шкіл, на базі яких буде проведено експеримент, опрацювати результати із застосуванням методів математичної статистики. Підготовка до проведення експериментальної роботи відбувається також в рамках освітніх компонентів, де здобувачі отримують індивідуальні навчально-дослідні завдання, прив'язані до теми дисертації чи напрямку дослідження, як-от: розробка анкети як елемента методики з'ясування рівня сформованості певної якості або розробка методики навчання. Наприклад, при вивченні курсу “Організація наукової діяльності” (викладач Терещук Г.В.) здобувачі розробляють програму педагогічного експерименту, під час проходження науково-педагогічної практики вони мають змогу протестувати окремі складові своїх методик. Так, здобувачка 4-го року навчання випробувала елементи своєї методики під час науково-педагогічної практики, що зафіксовано у звіті про проходження асистентської педагогічної практики (див. додаток “звіт пед. практики аспірантів”). Здобувачі 4-го року навчання мають близько 10 наукових публікацій, що свідчить про створені належні умови для апробації результатів досліджень у ТНПУ.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти відбувається згідно зі Стратегією інтернаціоналізації ТНПУ (<https://bit.ly/3GLjORh>), яка передбачає інтеграцію науковців університету в міжнародне академічне співтовариство та підвищення міжнародної мобільності у навчанні та наукових дослідженнях. Уможливлення долучення здобувачів ОНП до міжнародної академічної спільноти відбувається також завдяки укладанню двосторонніх договорів про співпрацю між ТНПУ та університетами, зокрема з Вищою лінгвістичною школою у м. Ченстохова, Університетом третього віку у Громадці (Польща) тощо. Реалізацію таких програм на ОНП можемо простежити на прикладі співпраці ТНПУ з Університетом Мармара (Туреччина). Зі згаданим університетом було підписано рамкову угоду (<https://bit.ly/3jZT8Cs>), протокол академічних обмінів у межах Mevlana Exchange Programme (<https://bit.ly/3CIqMnO>), а також програми академічних обмінів Еразмус+ KA1 (<https://bit.ly/3bCrRBD>). Остання не передбачає участі в обмінах здобувачів третього рівня вищої освіти, однак здобувачка Дячук Н.М. брала участь в освітньому візиті до Університету Мармара у 2019 р. як науково-педагогічний працівник ТНПУ (<https://bit.ly/3wbF9OY>). Здобувачка Власюк І.В. брала участь у літній мовній школі, яка відбулася у згаданому університеті, де, поміж іншого, презентувала результати власних досліджень (<https://bit.ly/3CMiRGo>). Можливості долучення здобувачів до світової академічної спільноти також забезпечено завдяки розробленню та введенню окремих освітніх компонентів, напр., “Академічне письмо (англійською/німецькою/французькою мовою) для докторських студій” (Academic Writing for Research). Згадана дисципліна була введена до ОК ОНП в межах реалізації проєкту Erasmus+ KA2: Foreign Language Teacher Training Capacity Development as a Way to Ukraine's Multilingual Education and European Integration/MultiEd (<http://tnpu.edu.ua/news/5918/>). ТНПУ під час карантинних обмежень отримав безкоштовний доступ до платформи онлайн-курсів Coursera в рамках проєкту “Coursera for Campus” (http://tnpu.edu.ua/news/4684/?sphrase_id=28955), яка налічує більше 3800 курсів від найкращих університетів світу для викладачів та здобувачів. Здобувачі ОНП на зустрічі з ЕГ повідомили, що вони скористалися такою можливістю та пройшли цікаві для них курси у 2020 році, наприклад, здобувачка 4-го року навчання Дячук Н.М. пройшла курс “Successful Presentation” від університету Колорадо. Здобувачки 4 курсу навчання мають досвід участі міжнародних науково-практичних конференціях в Україні та за кордоном (напр., в міжнародній конференції “Philological sciences, intercultural communication and translation studies; theoretical and practical aspects”, Італія), а також публікують результати своїх досліджень англійською мовою в українських фахових та зарубіжних виданнях. Отже, здобувачі мають можливості долучитися до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю через участь у конференціях, публікації та участь у спільних проєктах.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники здобувачів ОНП “Середня освіта” є провідними науковцями у галузі освітніх наук, про що свідчить їхня публікаційна активність та результати роботи. Вони були або є виконавцями або керівниками наукових тем, які виконуються за планом ТНПУ. Так, професор Морська Л. І. є керівником теми «Теорія і практика навчання іноземних мов у закладах освіти різних типів» (№ 0118U003128), має 5 публікацій у наукометричних базах Scopus та Web of Science за останні 3 роки, близько 70 статей у фахових виданнях України та більше 20 публікацій у зарубіжних виданнях; є членом членом спеціалізованої вченої ради К 26.001.49 у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, спеціалізованої вченої ради Д 58.053.01 у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, членом спеціалізованої вченої ради К 58.053.05 у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка; є членом редколегії трьох зарубіжних наукових журналів (Болгарія, Польща) та низки фахових видань України. Професор Терещук В.Г. має 5 публікацій у наукометричних базах Scopus та Web of Science за останні 3 роки, має успішний досвід керівництва 4 докторськими та 1 кандидатською дисертацією за останні 5 років, є головним редактором фахового видання “Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: педагогіка”, головою спеціалізованої вченої ради в ТНПУ імені Володимира Гнатюка Д 58.053.01 та членом спеціалізованої вченої ради в ТНПУ імені Володимира Гнатюка Д 58.053.03. Професор Палихата Е.Я. є фахівцем у галузі лінгводидактики, має понад 130 публікацій, має успішний досвід керівництва трьома кандидатськими дисертаціями, є членом спеціалізованої вченої ради К 58.053.05 ТНПУ імені Володимира Гнатюка. Отже, аналіз наукової діяльності керівників дає змогу стверджувати, що вони є активними науковцями, що дає змогу досягти запланованих програмою цілей та результатів навчання здобувачів третього освітньо-наукового рівня.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад’юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

ТНПУ послідовно дотримується принципів академічної доброчесності у науковій діяльності як здобувачів освіти, так і НПП, що регулюється Кодексом акад. доброчесності (<https://bit.ly/3mGb1rQ>), “Положенням про акад. доброчесність та етику акад. взаємовідносин” (<https://bit.ly/3wdrDKU>), “Положенням про запобігання і виявлення плагіату та інших видів акад. нечесності...” (<https://bit.ly/3bzhMFw>), “Положенням про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності ...” (<https://bit.ly/31g2L9F>). У зміст деяких ОК введено теми про академічну доброчесність. Наприклад, ОК “Організація наукової роботи” (викл. Терещук Г.В.) має тему “Дотримання академічної доброчесності”, результатом вивчення якої визначено уміння самоперевірки авторських текстів на запозичення і плагіат, навички оформлення наукових текстів. ОК “Академічне письмо (англійською мовою) для докторських студій” (викл. Задорожна І.П.) має тему “Інтелектуальна власність та право власності. Академічна доброчесність”, результатом вивчення якої буде вміння робити посилання на джерела, розуміти суть понять “плагіат” та “самоплагіат”, дотримуватись правових та етичних правил та норм під час проведення досліджень. Нормативні документи щодо дотримання або порушення академічної доброчесності, корисні посилання та ресурси для здобувачів розміщені на сайті ТНПУ на сторінці “Наука” у розділі “Академічна доброчесність”. Усі наукові праці здобувачів та викладачів ТНПУ підлягають перевірці на наявність текстових запозичень з використанням програм StrikePlagiarism та Unicheck. Двічі на рік здобувачі мають право самостійно перевірити свої роботи на платформі Moodle. У разі виявлення фактів порушення правил академічної доброчесності, згідно з нормативними документами, здобувачі отримують відмову у публікації, недопущення роботи до захисту, відрахування з аспірантури або відсторонення від участі у проєкті тощо. Відповідно до П. 7.3 Правил внутрішнього трудового розпорядку ТНПУ (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Pravyla_vnutrishnoho_trudovoho_rozporiadku.pdf) порушення правил академічної доброчесності викладачами може стати підставою для позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи обіймати посади, позбавлення вченого звання або наукового ступеня, а також розірвання трудового договору з працівником. Під час зустрічей з науковими керівниками та здобувачами ЕГ пересвідчилася, що НПП та аспіранти усіяко дотримуються визначених норм та проінформовані про наслідки порушення доброчесності. На ОНП 014 “Середня освіта” випадків порушення академічної доброчесності здобувачами або викладачами зафіксовано не було. Отже, університет має системну та послідовну політику щодо дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу, вживає заходи для запобігання її порушення та виключає можливість участі осіб, які вчинили порушення академічної доброчесності, у науковому керівництві здобувачами освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

1. Зміст ОНП повністю відповідає науковим інтересам здобувачів, дає можливість забезпечити якісну підготовку аспірантів до наукової та викладацької діяльності та успішного функціонування у вітчизняному та зарубіжному освітньому середовищі. 2. Здобувачі залучені до міжнародної академічної спільноти за своєю спеціальністю, мають широкі можливості брати участь у конференціях, міжнародних проєктах, зважаючи на активність та потенціал НПП, залучених до реалізації ОНП. 3. Університет докладє багато зусиль до формування культури академічної доброчесності, не допускає фактів її порушення та вживає дієвих заходів для забезпечення дотримання правил академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

З огляду на потужний потенціал кадрового складу кафедр факультету іноземних мов ЕГ рекомендує більш активно залучати викладачів кафедри іноземних мов та кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови до наукового керівництва здобувачами за ОНП. Вагомі наукові здобутки викладачів згаданих кафедр в галузі методики навчання іноземних мов, їхня безпосередня участь в міжнародних освітніх та наукових проєктах за тематикою, яка відповідає фокусу ОНП, є передумовою для підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти ОНП “Середня освіта” як дослідників.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

За результатами здійсненого аналізу ОНП “Середня освіта” можемо стверджувати, що зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів та забезпечує їхню підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у ЗВО (підкритерій 10.1). Наукова діяльність аспірантів загалом відповідає напрямкові досліджень їхніх наукових керівників (підкритерій 10.2), які є досвідченими й активними науковцями (підкритерій 10.5). ТНПУ організаційно та матеріально забезпечує здобувачам за ОНП можливості для проведення і апробації наукових досліджень (підкритерій 10.3) та створює умови для їхнього долучення до міжнародної академічної спільноти (підкритерій 10.4). Окрім того, ТНПУ реалізує системну та послідовну політику щодо дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу (підкритерій 10.6). Враховуючи загальну відповідність підкритеріям Критерію 10, ЕГ дійшла висновку, що ОНП “Середня освіта” та освітня діяльність ТНПУ за цією програмою відповідають вимогам Критерію 10. Ідентифіковану можливість більш активного залучення саме викладачів кафедр, які безпосередньо причетні до розроблення та реалізації ОНП, до наукового керівництва аспірантами вважаємо рекомендацією для подальшого розвитку освітньої програми.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов’язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов’язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В

Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Книш Олена Вікторівна

Члени експертної групи

Кабанець Марина Миколаївна

Стома Валентина Миколаївна